

Prisutvecklingen på mobiltelefoni och bredband 2013

Rapportnummer

PTS-ER-2014:4

Diarienummer

14-823

ISSN

1650-9862

Författare

Karin Fransén och Linn Berggren

Post- och telestyrelsen

Box 5398

102 49 Stockholm

08-678 55 00

pts@pts.se

www.pts.se

Förord

Av Post- och telestyrelsens (PTS) instruktion framgår att myndigheten har till uppgift att övervaka pris- och tjänsteutvecklingen inom området för elektronisk kommunikation. Som ett led i detta arbete har PTS årligen analyserat prisutvecklingen för privatkunder.

I dag kostar enligt prisstatistiken ett mobiltelefonabonnemang i Sverige med 100 samtal eller 900 samtal lika mycket. Anledningen är att allt fler erbjudanden i Sverige i dag antingen har helt fria samtal och sms eller så ingår ett stort antal samtal och sms. Från att man betalade ett rörligt pris per samtal så är det nu vanligt att man betalar ett fast pris för fria eller ett stort antal samtal och sms. Operatörerna har sett att efterfrågan och betalningsviljan för de traditionella rösttjänsterna minskar. En orsak till det kan vara att operatörerna inte längre är ensamma om att leverera samtaltjänster utan har fått konkurrens från t.ex. Skype eller annan internettelefoni samt meddelandetjänster.

Som ett resultat av att allt fler använder internet via smarta mobiltelefoner har efterfrågan på data ökat. Nu erbjuder operatörerna allt fler kombinationer av datamängder till olika priser. I prisstatistiken kan vi se att mängden data är det som differentierar priset på erbjudandet. Priskonkurrensen sker alltså numera i första hand genom datapriserna.

När jag läser prisrapporten är det tydligt att det sker ett skifte i affärsmodeller: operatörerna övergår från abonnemang med rörliga avgifter för samtal, sms och mms till en affärsmodell där konsumenten betalar ett fast pris för förbrukning under ett visst kapacitetstak, t.ex. 10 000 samtal, 10 000 sms och 2 Gbyte data per månad.

Även operatörernas slutkundsintäkter bekräftar skiftet av affärsmodell. Mellan första halvåret 2012 och första halvåret 2013 steg de fasta intäkternas andel av de totala intäkterna på privata mobila samtals- och datatjänster från 42 procent till 53 procent. Med andra ord står nu fasta intäkter för den största delen av operatörernas intäkter från privatkunderna.

Jag har vid flera tillfällen talat om att operatörerna har ett behov av att se över sina affärsmodeller för att minska beroendet av minutbaserade intäkter från rösttrafik till förmån för intäkter från datatrafik. Operatörerna tycks nu ha inlett denna förändring.

Göran Marby

Generaldirektör, Post- och telestyrelsen

Innehåll

Sammanfattning	5
Abstract	7
1 Inledning	10
1.1 Bakgrund	10
1.2 Avgränsningar	11
1.3 Definitioner	11
1.4 Disposition	12
2 Metod och material	13
2.1.1 <i>Priskorgar för mobila samtalstjänster</i>	15
2.1.2 <i>Priskorgar för mobilt bredband</i>	16
2.1.3 <i>Priskorg fast bredband</i>	17
2.2 Fast och mobilt bredband, levererad hastighet i relation till marknadsförd hastighet	17
3 Resultatredovisning	19
3.1 Vad får konsumenten för pengarna?	19
3.1.1 <i>Skillnader för konsumenten beroende på köp av fast- eller mobilt bredband.</i>	19
3.1.2 <i>Förändrade affärsmodeller för mobila samtals- och datatjänster</i>	22
3.2 Prisutvecklingen på mobila tjänster	25
3.2.1 <i>Internationell prisutveckling för mobila samtalstjänster</i>	25
3.2.2 <i>Mobilen på köpet billigare?</i>	29
3.2.3 <i>Internationell prisutveckling för mobila samtals- och datatjänster</i>	30
3.2.4 <i>Användning av mobil data ökar i Sverige</i>	31
3.2.5 <i>Intäktsutvecklingen för mobila samtalstjänster</i>	33
3.2.6 <i>Prisutveckling på internationella roamingtjänster</i>	35
3.3 Prisutvecklingen på mobilt och fast bredband	40
3.3.1 <i>Intäkter från fasta och mobila bredbandsabonnemang</i>	40
3.3.2 <i>Internationell prisutveckling för mobilt bredband</i>	41
3.3.3 <i>Prisutvecklingen för fast bredband</i>	46
4 Slutsatser och sammanfattning	52
4.1 Internationell prisjämförelse	52
4.2 Områden där konsumenterna har svårt att göra informerade val	53

Sammanfattning

Prisrapporten för 2013 är främst en internationell jämförelse baserad på prisstatistik från OECD-länderna men visar även utvecklingen på den svenska marknaden. Statistiken utgår från 2-3 större operatörers erbjudanden i varje land. Statistiken finns tillgänglig i PTS statistikportal – www.statistik.pts.se

Mobila samtals- och datatjänster

- 2013 kostade enligt prisstatistiken ett mobiltelefonabonnemang i Sverige med 100 samtal eller 900 samtal lika mycket. Anledningen är att allt fler erbjudanden i Sverige antingen har helt fria samtal och sms eller så ingår ett stort antal samtal och sms. Som ett resultat av att allt fler använder smarta telefoner och använder internet via mobiltelefoner har efterfrågan på data ökat. I prisstatistiken kan vi se att mängden data är det som differentierar priset på erbjudandet. Priskonkurrensen sker alltså numera i första hand med datamängden.
- Priset för det billigaste erbjudandet för en medelanvändare i Sverige (100 samtal, 140 sms) har fallit med 22 procent mellan 2010 och 2013 till 145 kr. Jämfört med övriga Norden har Sverige lägre priser för användare som ringer och sms:ar mycket (900 samtal, 350 sms) men högre priser för en medelanvändare.
- Operatörernas fasta avgifter står nu för den största delen av operatörernas intäkter. Anledningen till detta är att operatörerna allt mer övergår från abonnemang med rörliga avgifter för samtal, sms, mms och data till en affärsmodell där konsumenten betalar fast pris för förbrukning upp till ett visst tak.

Mobilt bredband

- Priset på det billigaste erbjudandet för en medelanvändare i Sverige (minst 5 Gbyte per månad) uppgick 2013 till 176 kr per månad vilket är i nivå med priserna 2009. Jämfört med övriga länder i Norden har Sverige högre priser för medelanvändare, men för användare som använder mycket data (10 Gbyte per månad) hamnade Sverige bättre.
- Priserna på erbjudanden som inkluderar minst 5 och 10 Gbyte per månad låg på samma nivå 2013. En förklaring kan vara att det i Sverige allt mer efterfrågas abonnemang med hög kapacitet. Samtidigt har mer intresse riktats mot prissättning av data till smarta telefoner.

Fast bredband

- 2013 var priset på det billigaste rikstäckande erbjudandet på fast bredband med en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s 339 kr. Det motsvarar en minskning med åtta procent sedan 2011. Det

svenska erbjudandet var det billigaste i Norden, trots att det i Sverige finns många abonnemang på 100 Mbit/s som är ännu billigare men inte ingår i prisjämförelsen eftersom de erbjuds lokalt.

- Lägstapriset på bredbandsabonnemang per Mbit/s ligger i Sverige bland de allra lägsta i OECD.

Utöver den generella prisutvecklingen har PTS även observerat ett antal områden där sammansättningen av priskomponenterna i de erbjudanden som bjuds ut gör det svårt för konsumenter att göra informerade val.

- Alternativa roamingtaxor inom EU är ofta dyrare än den reglerade EU-taxan. Operatörerna erbjuder alternativa prisplaner för storanvändare av olika roamingtjänster. Dessa lönar sig dock oftast bara för den som använder vissa tjänster väldigt mycket.
- Fastprisabonnemang (flat rate) har blivit allt vanligare, men konsumenterna har svårt att uppskatta vilken datamängd som krävs för en viss tjänst. Till följd av detta finns det en risk att konsumenter antingen köper för stor eller för liten datamängd. Då riskerar konsumenterna att den köpta mängden datatrafik tar slut och då sänks hastigheten väsentligt. Alternativt används inte mängden köpt datatrafik upp innan månadens slut.
- En mobiltelefon kan vara dyrare att köpa när den är sampaketerad med abonnemang. För den som har möjlighet att betala telefonen kontant, kan det löna sig att köpa abonnemang och telefon separat, det vill säga att köpa en telefonen från en billigare leverantör. Om man dessutom väljer att inte ha någon bindningstid, har man möjlighet att tillgodogöra sig eventuella billigare erbjudanden som dyker upp under tiden som man annars hade varit bunden till en viss operatör.
- PTS anser att operatörerna även i marknadsföringen bör ange hastigheterna på fast och mobilt bredband på ett sätt som bättre speglar den verkliga hastigheten, istället för ”upp till”-hastigheten.

Den 1 juli 2013 trädde nya föreskrifter och allmänna råd i kraft som syftar till att förbättra konsumenternas möjlighet att göra informerade val med stöd av innehållet i avtalet. Man ska enligt föreskrifterna kunna få tydlig information om tjänstens användbarhet (lägsta tjänstekvalitet, vilka begränsningar operatören vidtar etc.), heltäckande avtalsvillkor (all information ska finnas samlad) och jämförbarhet avseende både priser och viktiga villkor (översikt innehållande de viktigaste parametrarna). Under 2014 planerar PTS att genom tillsynsåtgärder följa upp hur väl operatörerna uppfyller de nya kraven.

PTS kommer att fortsätta arbetet med internationell roaming genom att fortsatt delta i den arbetsgrupp inom Berec som arbetar med roamingfrågor, och verka för långsiktig konsumentnytta.

Abstract

The price report 2013 is mainly an international comparison, based on price statistics from the OECD countries, but shows also the development on the Swedish market. The two to three largest operators' offers are covered for each country. The price statistics are also available at PTS Statistics Portal in Swedish – www.statistik.pts.se

Mobile call and data services

- A mobile phone offer in Sweden with 100 calls costs just as much as one with 900 voice calls. The reason is that more and more offers in Sweden includes either totally free or a large number of calls and text messages. As more and more people use the internet through smart phones, the demand for data has increased. The price statistics shows that the amount of data is what differentiates the price of the offer, no longer the amount of calls. These days, price competition mainly takes place based on data volumes.
- The majority of the operators' revenue now comes from fixed fees. The reason for this is that the operators are gradually moving from subscriptions with variable costs for calls, text messages, picture messages and data to a business model where the consumer pays a fixed fee for a specific volume.
- The cheapest offer available to an average Swedish user (100 calls, 140 text messages) has dropped by 22 per cent between 2010 and 2014 to SEK 145. Compared to the other Nordic countries, Sweden has lower prices for users that frequently make calls and send text messages (900 calls, 350 text messages) but higher prices for average users.

Mobile broadband

- The cheapest offer available to an average Swedish user (at least 5 Gbyte per month) was SEK 176 per month in 2013, which is on the same level as in 2009. Compared to the other Nordic countries, Sweden has higher prices for average users, but somewhat better prices for users that utilize large volumes of data (10 Gbyte per month).
- The prices of offers that include at least 5 and 10 Gbyte per month were on the same level in 2013. One explanation may be that Sweden is seeing an increased demand for high capacity subscriptions.

Fixed broadband

- In 2013 the cheapest nationwide offer for fixed broadband with a 100 Mbit/s capacity was SEK 399. This corresponds to a decrease of eight per cent since 2011. The Swedish offer was the cheapest offer in the Nordic countries. There are many subscriptions of at least 100 Mbit/s

that are even cheaper but they are not included in the price comparison as they are offered locally. In the OECD, only Japan and the Netherlands have cheaper broad band subscriptions than Sweden, based on Mbit/s.

In addition to the general price development, PTS has also noted a number of areas where combination of price components in the available offers means that the consumers find it hard to make informed choices.

- Alternative roaming rates within the EU are often more expensive than the regulated EU rate. The operators offer alternative price plans for frequent users of various roaming services. However, these are usually only profitable for persons who use certain services very frequently.
- Flat rate subscriptions have become more common, but the consumers find it hard to estimate what data volume a specific service requires. This means that there is a risk that consumers purchase either over or under sized volumes. In these situations the purchased data volume may run out and the speed being drastically reduced. Alternatively, the volume is not used up by the end of the month.
- A mobile phone may be more expensive for the consumer when bundled with a subscription. In other words, it can be cheaper for consumers to buy the mobile phone separately from the subscription.
- PTS believes that the operators should also include the speed of fixed and mobile broad bands in a way that better reflect the actual speed in their marketing, instead of using "up to" speeds.

On 1 July 2013 new provisions were introduced that are intended to improve consumers' ability to make well-informed choices based on the contents of the agreement. The provisions require clear information to be provided regarding the service's usability (lowest service quality, what limiting measures the operator takes), full terms and conditions (all information shall be gathered in one place) and comparability regarding both price and important conditions (overview regarding the most important variables). In 2014, PTS intends to take inspection measures to follow up on how well operators meet the new requirements.

PTS will continue to work on international roaming by continuing to participate in the BEREC work group that handles roaming issues, and work to create long-term consumer benefits.

1 Inledning

Inledningskapitlet beskriver först anledningen till att Post- och telestyrelsen (PTS) analyserar prisutvecklingen på elektroniska kommunikationstjänster. Efter det konkretiseras uppdraget genom att rapportens syfte, avgränsningar och disposition preciseras samt genom att centrala termer definieras.

1.1 Bakgrund

PTS övergripande mål handlar om att verka för långsiktigt hållbar konkurrens och konsumentnytta inom området för elektronisk kommunikation. Av PTS instruktion framgår att myndigheten har till uppgift att övervaka pris- och tjänstutvecklingen inom samma område. Som ett led i detta arbete gav PTS till och med 2009 ut ett flertal rapporter där prisutvecklingen för privatkunder analyserades. Prisstatistiken som rapporterna baserades på hämtades från PTS prisjämförelsetjänst Telepriskollen (TPK). Rapporterna skulle göra det lättare för konsumenterna att göra medvetna val genom att bland annat öka deras kunskap om prisutvecklingen för olika kommunikationstjänster. Mellan 2010 och den 30 april 2012 utarbetade PTS inte några prisrapporter, istället ansågs TPK i sig självt sköta uppgiften att övervaka prisutvecklingen. Den 30 april 2012 lades dock TPK¹ – och därmed PTS löpande prisövervakning – ned varför det åter uppstod ett behov av att analysera prisutvecklingen. Den sista prisrapporten baserad på underlag från TPK publicerades hösten 2012.

Eftersom ny prisstatistik från TPK saknas finns ett behov av att förändra prisövervakningen, dels för att fortsätta arbetet mot långsiktig konsumentnytta, dels för att följa regeringens instruktion till PTS.

Syftet med projektet är att bidra till långsiktig konsumentnytta och genomföra uppdraget att övervaka pris- och tjänstutvecklingen. Detta sker genom att PTS utarbetar en rapport som över tid analyserar prisutvecklingen i Sverige för mobiltjänster och trådbundet bredband samt relaterar den till omvärlden. Ett ytterligare syfte med rapporten är att ur ett svenskt perspektiv beskriva aktuella prisplaner, trender och konsumentfrågor på ett lättillgängligt sätt, vilket är en del i PTS främjande arbete. En önskvärd effekt av rapporten är även att bidra till medvetna val bland konsumenterna

¹ Anledning till att TPK lades ner var bland annat att de pris- och produktändringar som löpande skedde, översteg de resurser som fanns att tillgå för att kontrollera dessa. Detta ledde till att fel i datan inte upptäcktes i de olika kategorierna, i de fall uppgifterna från operatörerna inte stämde, var felaktigt inlagda, eller saknades, vilket då var vilseledande för konsumenterna.

1.2 Avgränsningar

Erfarenheter från PTS löpande arbete med frågor om tydlig information, underlag från PTS individundersökning² och återkoppling från aktörer på marknaden visar att behovet av att belysa prisutvecklingen är som störst för mobiltjänster och trådbundet bredband. Av den anledningen avgränsas rapporten till dessa delområden.

Prisutvecklingen analyseras årsvis för ordinarie priser på abonnemang. Jämförelsen av prisutvecklingen för slutkundstjänster baseras på statistik från Strategy Analytics, Teligen (Teligen). Jämförelsen av prisutvecklingen avgränsas till Sverige och andra OECD-länder. Prisjämförelsen är avgränsad till privatkunder, vilket innebär att prisutvecklingen för slutkundstjänster till företag inte beskrivs i rapporten. Slutkundstjänster över publika trådlösa lokala nätverk (WLAN) ingår inte heller i beskrivningen av prisutvecklingen.

I kapitel 2 beskrivs ytterligare avgränsningar för de respektive delmarknaderna.

Enbart kostnader för själva tjänsten elektronisk kommunikation räknas in. Den utrustning som krävs för att använda tjänsterna är inte inkluderad. Inte heller tas hänsyn till tilläggs- och mervärdestjänster som exempelvis nedladdning av musik till mobiltelefon.

1.3 Definitioner

Här definieras de viktigaste termerna i denna rapport.

Mobila samtalstjänster – Tjänsterna röstsamtal, sms och i vissa fall mms ingår här i begreppet mobila samtalstjänster.

Mobila samtals- och datatjänster – Se ovan ”Mobila samtalstjänster” men här ingår även data i erbjudandet, d.v.s. med mobilt bredband som tilläggstjänst. Mobilt bredband som tilläggstjänst avser en paketeringsform där abonnenten köper till datatrafik. Användare med mobilt bredband som tilläggstjänst har i praktiken oftast en smart telefon.

Mobilt bredband – Bredband över mobilnäten. Tjänsten mobil datatrafik ingår här men inte samtal. I prisstatistiken avses här användning av laptop, surfplatta eller likande. Här ingår mobilt bredband som fristående tjänst³. Mobilt bredband via mobiltelefon ingår i Mobila samtals- och datatjänster.

² Svenskarnas användning av telefoni och internet - PTS individundersökning 2013
<http://statistik.pts.se/individ/index.html>

³ Mobilt bredband som fristående tjänst avser erbjudanden med kapacitetstak på minst 2 Gbyte.

Fast bredband – Med fast bredband avses här bredband med en nedladdningshastighet på minst 2 Mbit/s. I prisstatistiken från Teligen avses tjänster som överförs via ADSL, fiber och kabel-tv nät.

Svarstid – används i rapporten som en synonym till latens (latency på engelska). Mycket långa svarstider kan göra att webbsurfning upplevs som trögt eller att realtidskommunikation inte fungerar på ett bra sätt trots att överföringskapaciteten i form av Mbit/s är tillräcklig.

1.4 Disposition

Rapporten är uppdelad i fyra kapitel på följande sätt:

- I kapitel ett presenteras bakgrunden till rapporten liksom rapportens syfte, avgränsningar och disposition. Dessutom definieras ett antal centrala termer.
- Kapitel två beskriver den metod och det material som har använts för att uppnå syftet med prisjämförelsen.
- I kapitel tre redovisas prisutvecklingen på olika delmarknader.
- I kapitel fyra sammanfattas rapportens viktigaste slutsatser.

2 Metod och material

Det är svårt att bedöma prisutvecklingen på olika typer av elektroniska kommunikationstjänster till slutkunder. För det första kan den totala kostnaden för en tjänst bestå av flera delar – allt från etableringsavgifter, minutavgifter, debiteringsintervall och öppningsavgifter till ett fast pris för obegränsad användning. För det andra kan abonnemang antingen ha en fast månadsavgift eller vara förbetalda (exempelvis via kontantkort). Den snabba teknikutvecklingen och förändringen av användarmönster på området elektronisk kommunikation är något som ytterligare försvårar en analys av prisutvecklingen över tid. Användningen av elektroniska kommunikationstjänster mätt i exempelvis antal samtalsminuter och överförd data förändras kontinuerligt. Detta innebär att en genomsnittlig användare i dag totalt sett genererar mer trafik än för ett par år sedan.

Utöver de svårigheter med att jämföra priser för elektroniska kommunikationstjänster som redan nämnts, tillkommer ett par svårigheter med internationella jämförelser. För det första ser efterfrågan olika ut i olika länder och efterfrågan påverkar sannolikt hur tjänster bjuds ut och paketeras. Vanligtvis tar prissättningen i de flesta erbjudanden sikte på användarmönster som är relativt vanliga. Om användningen skiljer sig mycket åt mellan de länder som jämförs, är det sannolikt att länder vars genomsnittliga användning avviker mycket från andra länder framstår som dyra. Detta eftersom utbudet i länderna snarare riktar sig mot användare vars beteende liknar det genomsnittliga i landet. Medan länder vars genomsnittsanvändning liknar övriga länder, på motsvarande sätt, framstår som relativt billiga.

För det andra påverkar ländernas relativa köpkraft den verkliga prisnivån. De flesta prisjämförelser mellan länder använder därför köpkraftsjusterade priser som tar hänsyn till skillnader i prisnivå mellan länderna. Köpkraftspariteten, PPP (Purchasing power parity) är kvoten mellan de belopp, i respektive lands valuta, som behövs för att köpa en viss mängd varor och tjänster.

Mot bakgrund av de ovanstående svårigheterna är syftet med en internationell prisjämförelse främst att skapa en ungefärlig bild av de svenska prisnivåerna för abonnemang på mobiltelefoni och bredband.

För att bedöma prisutvecklingen på en marknad är det nödvändigt att jämföra prissättning över tid. I den här rapporten görs detta genom att jämföra utvecklingen av lägstapriset på abonnemang för olika typer av användare årsvis under mätperioden 2007 till 2013.

Själva jämförelsen görs genom ett urval (en korg) av tjänster som motsvarar en genomsnittlig användare skapas för varje delmarknad (genomsnittskorg). Denna genomsnittskorg – medelanvändare- jämförs med användare med mer och mindre samtal, sms, data eller hastighet. För att kunna jämföra priskorgarna över tid antas användning vara densamma (det vill säga på 2013 års nivå) under hela mätperioden.

Alla prisuppgifter i priskorgarna är hämtade från underlag från Teligen. Teligen samlar in prisdata åt OECD som bland annat publiceras i Communication Outlook.⁴ De länder som ingår i prisjämförelsen är OECD länder samt några till EU-länder, se bilaga 1.2 för komplett lista. Prisuppgifterna i Teligens prisstatistik är hämtade från operatörernas webbplatser.

Vad ingår i priset?

Alla priser avser lägsta månadspris (inklusive moms) för privata slutkunder i varje land, omräknat i SEK PPP⁵ med växelkurs 2013⁶. Se även bilaga 2 med växelkurser och PPP.

Prisstatistiken täcker inte in alla operatörer och erbjudanden utan ett urval har gjorts. Detta innebär att alla abonnemang och allt som påverkar den slutliga månadskostnaden för en slutanvändare inte inkluderas i prisjämförelsen. Endast tjänster som går att nyteckna enligt operatörernas webbsidor ingår.

- Kostnader för den utrustning som krävs för att använda vissa elektroniska kommunikationstjänster (exempelvis datorer eller mobiltelefoner) inkluderas inte.
- I priset ingår inga kvalitetsaspekter t.ex. samtalskvalitet och yttäckning.
- Både abonnemang med fast månadsavgift och förbetalda abonnemang (exempelvis via kontantkort) ingår.
- Kampanjpriser ingår inte.

Mätperiod: PTS har valt att undersöka följande år per område:

- Mobila samtalstjänster: 2010 – 2013, varav 2012 och 2013 även inkluderar prisuppgifter på datatjänster.
- Mobilt bredband: 2009 – 2013
- Fast bredband: 2007, 2009, 2011, 2012, 2013.

⁴ Communication Outlook 2013, OECD

⁵ Källa PPP: OECD, augusti respektive juni 2013

⁶ Växelkurser per 2013-08-01 respektive 2013-06-01 på OANDA.com

Nedan sammanfattas innehållet i priskorgarna för varje delområde. Vilka kostnadsvariabler som inräknas i, respektive exkluderas ur, den totala månadskostnaden anges för varje genomsnittskorg nedan. Mer detaljerad information om urval och priskorgar för fast bredband och mobil telefoni finns på OECDs hemsida⁷ och om OECDs priskorgar för mobilt bredband i bifogad dokumentlaga⁸.

2.1.1 Priskorgar för mobila samtalstjänster

Genomsnittsanvändaren för mobiltjänster

Enligt Svensk telemarknad första halvåret 2013⁹ ringde privata mobiltelefonikunder varje månad i genomsnitt ca 55 samtal varav 44 inrikessamtal till mobiltelefon och 10 inrikessamtal till fast telefon.

Genomsnittsanvändaren ringde totalt i cirka 155 minuter per månad.

Genomsnittlig samtalslängd för privata samtalsabonnemang var 2,8 minuter. I genomsnitt skickades 120 sms och två mms per abonnemang och månad.

Enligt PTS Individundersökning 2013 skickade 56 procent av allmänheten i Sverige mellan 16 och 75 år minst ett sms per dag.

Genomsnittlig mängd datatrafik per abonnemang och månad på mobilt bredband som tilläggstjänst till samtalsabonnemang uppgick till 1,5 Gbyte för privata användare.¹⁰

Priskorgar för mobila samtals- och datatjänster

PTS använder OECDs metodik och priskorgar.¹¹ Månadspriset inkluderar abonnemangavgifter, användningstillägg (t.ex. minutkostnader för samtal och kostnader för sms) och anslutningsavgifter utslaget på tre år samt avgifter för datatrafik. Kostnaderna tar hänsyn till vilken tid på dygnet tjänsterna används och i vilket nät samtalet termineras m.m. Kostnader i samband med utlandstrafik ingår inte. Kampanjpriser ingår inte.

PTS jämför de billigaste erbjudandena från de två största operatörerna i varje land. Dessa operatörers abonnemang ska minst uppgå till 50 procent av marknaden. I priset på korgen ingår värdet för samtal, sms samt för data om det ingår. Svenska operatörer i urvalet var TeliaSonera och Tele2.

⁷ REVISION OF THE METHODOLOGY FOR CONSTRUCTING TELECOMMUNICATION PRICE BASKETS, <http://www.oecd.org/sti/broadband/48242089.pdf>

⁸ PROPOSAL FOR A WIRELESS BROADBAND BASKET, DSTI/ICCP/CISP(2011)5/REV2

⁹ Svensk Telemarknad första halvåret 2013 PTS-ER-2013:21

¹⁰ Svensk Telemarknad första halvåret 2013.

¹¹ PROPOSAL FOR A WIRELESS BROADBAND BASKET, DSTI/ICCP/CISP(2011)5/REV2

PTS använder här OECDs priskorgar men endast för privat användning. OECD's priskorg för en användare som ringer 100 mobilsamtal och sms:ar 140 sms per månad (här kallad medelanvändare) stämmer väl överens med ringmönstret för en genomsnittsanvändare i Sverige. Om man lägger till 2 Gbyte data stämmer korgen väl överens med mönstret för en genomsnittsanvändare i Sverige som använder en smart telefon, se Tabell 1.

Tabell 1 OECD:s priskorgar för mobila samtalstjänster och data

Priskorgar	SMS	Datamängd (Gbyte)
30-samtalkorgen	100	
100-samtalskorgen	140	0, 0,5 och 2
900-samtalskorgen	350	0, 2

2.1.2 Priskorgar för mobilt bredband

PTS använder OECD:s metodik och priskorgar för mobilt bredband men utan uppdelning om erbjudandet avser laptop eller surfplatta.¹² I månadspriset för mobilt bredband ingår pris på datavolymer och pris på modem (t.ex. USB-modem, 3G/4G-router, instickskort eller simkort där endast datatrafik ingår). Erbjudanden som är sampaketerade med andra tjänster som t.ex. fast bredband ingår inte. Erbjudanden som säljs i samband med köp av en ny terminal ingår (men inte kostnaden för terminalen).

Priskorgen med 5 Gbyte data stämmer väl med de svenska användarmönstren. Den genomsnittliga mängden datatrafik per månad för mobilt bredband som fristående tjänst var 8,3 Gbyte.¹³ Genomsnittskorgen jämförs med priskorgar med minst 1, 2, och 10 Gbyte data.

Erbjudanden från åtminstone de två största (ofta tre största) operatörerna ingår i urvalet för mobila bredbandskorgar. Dessa operatörers abonnemang ska uppgå till minst 70 procent av marknaden. De svenska operatörerna som ingick i urvalet var TeliaSonera, Telenor och Tele2. Även operatör 3 ingick men endast 2009 – 2011.

¹² PROPOSAL FOR A WIRELESS BROADBAND BASKET, DSTI/ICCP/CISP(2011)5/REV2

¹³ Svensk Telemarknad första halvåret 2013.

2.1.3 Priskorg fast bredband

I månadspriset för erbjudanden på fast bredband ingår månadsavgifter och etableringsavgifter utslagna på tre år. PTS jämför här endast erbjudanden som inte har ett datatak, eftersom det är erbjudanden i Sverige inte har det. Prisutvecklingen redovisas för de marknadsförda nedströmshastigheterna minst 2 Mbit/s, minst 10 Mbit/s och minst 100 Mbit/s, oavsett accessteknik, d.v.s. erbjudanden via fiber, kabel-tv-nät och adsl/vdsl ingår. Hastigheten uppströms ingår inte i jämförelsen.

OECD's urval innebär erbjudanden från den största operatören på DSL, största på kabel samt den nästa i storleksordning baserat på antal abonnemang.¹⁴ Lokala erbjudanden ingår huvudsakligen inte såvida det inte tillhör ovan kategorier. Det bör nämnas att ca 150 företag¹⁵ säljer abonnemang på bredband i Sverige och att mindre aktörer kan vara konkurrenskraftiga lokalt. Sampaketerade abonnemang där fast bredband är inkluderat ingår i urvalet men till priset för hela paketerbjudandet. Enligt Svensk Telemarknad var sampaketering av fast bredband och fast telefoni den vanligaste formen av sampaketering med drygt 700 000 abonnemang vilket motsvarar ca en fjärdedel av alla fasta bredbandsabonnemang. Operatörer i urvalet var TeliaSonera, Bredbandsbolaget och ComHem.

2.2 Fast och mobilt bredband, levererad hastighet i relation till marknadsförd hastighet

Både när det gäller fast och mobilt bredband sätts levererad hastighet i relation till marknadsförd hastighet och till abonnemangens svarstid. Dessa uppgifter baseras på statistik från Bredbandskollen. Statistiken från Bredbandskollen baseras på dels att användarna själva anger vilken typ av bredbandsabonnemang de använder, dels har Bredbandskollen ett API som gör att operatörerna i realtid berättar vilket abonnemang kunden har. I de fall det är användarna som anger kan det förekomma fel eftersom det förekommer att användare anger fel abonnemangsform. Resultaten bör därför ses som ungefärliga snarare än exakta värden. Vidare beror låga mätvärden i Bredbandskollen inte alltid på själva bredbandstjänsten utan relaterar ofta till användarens egen dator och utrustning, t.ex. att en trådlös router används. Detta faktum påverkar förvisso i de flesta fall endast de faktiska värdena och inte jämförbarheten mellan olika typer av abonnemang. Anledningen är att det inte finns något skäl att tro att användarnas utrustning i någon högre utsträckning styrs av vilken typ av bredbandsabonnemang de valt. Man får

¹⁴ Läs mer om urval och metodiken: REVISION OF THE METHODOLOGY FOR CONSTRUCTING TELECOMMUNICATION PRICE BASKETS, <http://www.oecd.org/sti/broadband/48242089.pdf>

¹⁵ Prisutvecklingen på mobiltelefoni och bredband till och med första kvartalet 2012, PTS-ER-2012:26

alltså anta att de lägre mätresultaten är jämnt fördelade mellan abonnemangstyperna eftersom användare med otillräcklig utrustning kan antas välja alla typer av abonnemang i lika stor utsträckning. Trots dessa begränsningar i källmaterialet kan statistik från Bredbandskollen användas för att ge en fingervisning om levererad hastighet i relation till marknadsförd hastighet eftersom antalet mätningar är många. PTS har använt resultaten från Bredbandskollens hemsida från december 2013.

Resultatredovisningen återfinns i kapitel 3.

3 Resultatredovisning

3.1 Vad får konsumenten för pengarna?

Syftet med detta avsnitt är att förklara att olika abonnemang på mobilt och fast bredband samt abonnemang för mobila samtals- och datatjänster till mobiltelefoner har olika egenskaper och att det påverkar användarupplevelsen och därmed vad konsumenterna bedömer att de får för pengarna. Avsnittet ska också illustrera de svårigheter som konsumenterna kan ställas inför när de ska välja och jämföra erbjudanden samt förstå vilken typ av erbjudande som passar deras behov bäst. För konsumenten är det också av intresse att förstå de affärsmodeller som finns på marknaden och hur de fungerar.

3.1.1 Skillnader för konsumenten beroende på köp av fast- eller mobilt bredband.

Avsnittet behandlar vad konsumenten kan göra med olika typer av bredbandsabonnemang med avseende på användningen av data i abonnemang samt vilken hastighet abonnemanget ger. I nuläget finns tydliga skillnader mellan fast bredband, som oftast erbjuds över trådbundna accesstekniker, och mobilt bredband.

Fast bredband: I Sverige är det vanligast att fast bredband levereras över telenätet (kopparkabel), kabel-tv-nätet (koaxialkabel) eller via fiber. I nuläget byggs inga nya koppar- eller koaxialnät i Sverige. Istället utrustas nybyggda bostäder ofta med en fiberoptisk anslutning. Fiber medger symmetriska hastigheter över 100 Mbit/s för slutanvändarna, vilket i praktiken innebär att tekniken har få begränsningar för vilka tjänster som kan användas idag. Detta gör att trådbundna anslutningar, särskilt via fiber, är särskilt lämpliga för interaktiv användning (exempelvis molntjänster) och kapacitetskrävande tjänster såsom tv och video (exempelvis Svtplay och Netflix). Möjligheten att överföra stora mängder data i båda riktningarna gör också att en fast anslutning ofta kan delas mellan olika personer, exempelvis inom ett hushåll.

För fasta bredband ökar priser med den aviserade hastigheten per Mbit/s. I Sverige har erbjudanden för fast bredband inte något datatak, d.v.s. mängden data som kan användas är inte begränsad. I några andra länder¹⁶ förekommer datatak för fasta bredbandsabonnemang. Ett fast bredbandsabonnemang är sällan låst till en viss terminal utan kan användas av flera terminaler.

¹⁶ Följande länder hade kapacitetstak på fast bredbandsabonnemang i underlaget från Teligen: Australien, Kanada, Belgien, Malta, Irland, Luxemburg, Nya Zeeland, Turkiet, Island, UK och Mexiko.

Kostnaden för att få en fiberanslutning till en villa uppgår för en privatperson till ca 15 000-20 000 kr.¹⁷

Mobilt bredband: Abonnemang som erbjuds för trådlösa anslutningar, exempelvis mobilt bredband, gör det möjligt att kunna använda bredbandet även utanför bostaden. Mobilt bredband kan användas med olika terminaler såsom en smart telefon, en surfplatta eller en laptop. Surfplattor och laptops kan anslutas till det mobila bredbandet via ett USB-modem (s.k. ”dongel”), en 3G/4G-router eller ett instickskort. En fördel med mobilt bredband är att den initiala kostnaden för att få tillgång till bredband är låg jämfört med att installera fast bredband. För under 500 kr kan en slutkund få tillgång till den utrustning (ett modem) som behövs för att koppla upp sig med mobilt bredband.

Det är dock stora skillnader i pris mellan olika typer av mobilt bredband. Abonnemang som är dedicerade för just mobilt bredband (USB-modem, 3G/4G router eller instickskort) är som regel betydligt billigare per Gbyte än abonnemang via smarta telefoner, där mobil datatrafik oftast ingår som ett tilläggs paket. Kostnaden per Gbyte uppgår i genomsnitt till ca 140 kr när data köps som tilläggs paket till en smart telefon jämfört med ca 30 kr¹⁸ när det köps som fristående tjänst.

Hastigheterna som erbjuds med mobilt bredband är jämförbara med de som kan levereras via kopparnätet, men till skillnad från en fastnätsanslutning inkluderar de flesta nya abonnemang via mobilt bredband idag en högsta gräns för användning, ett så kallat datatak. Även om det går att köpa till extra kapacitet till abonnemang med datatak innebär de vanligaste prismodellerna för mobilt bredband idag att dessa abonnemang för många användare passar bättre för personligt bruk än som delad resurs.

I genomsnitt ingår ca 20 Gbyte data i ett mobilt bredbandsabonnemang¹⁹ från någon av de fyra stora operatörerna²⁰. Det finns dock en stor spridning och därmed en relativ god möjlighet för slutanvändarna att hitta en nivå som passar det egna behovet.

En viktig skillnad mellan fast- och mobilt bredband vad gäller prismodellerna är att priserna för mobila bredbandsabonnemang beror på den mängd data

¹⁷ Bredbandsforum

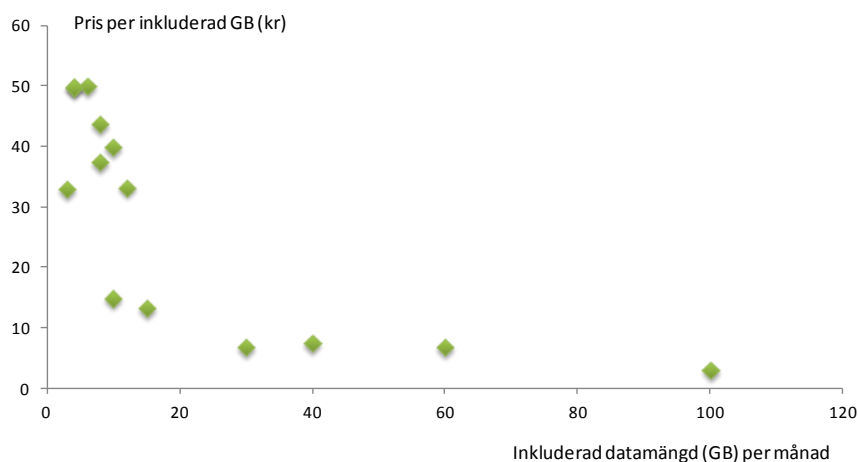
¹⁸ Bredbandsforum: Baseras på genomgång av 19 abonnemang med möjlighet att koppla upp sig via 4G-nätet, oktober 2013

¹⁹ Här avses mobilt bredband som kan användas via laptop eller surfplatta eller liknade, inte mobiltelefon.

²⁰ Bredbandsforum: Baseras på genomgång av 14 abonnemang hos de fyra stora operatörerna, Telia, Tele2, Telenor och Tre oktober 2013

(Gbyte) som ingår i abonnemanget, medan priserna på fasta bredbandsabonnemang istället styrs av den aviserade hastigheten per Mbit/s som abonnemanget medger. Mängden data är alltså avgörande för priserna på mobila bredbandsabonnemang även om hastigheten också anges. Det är också så att högre datatak innebär lägre styckpris per Gbyte (se Figur 1).

Figur 1 Inkluderad datamängd i ett urval av abonnemang för mobilt bredband samt pris per byte datamängd

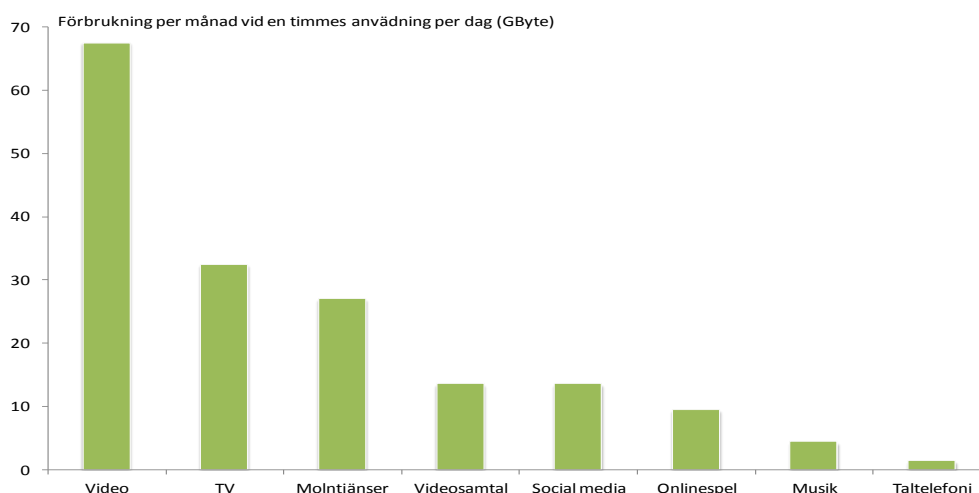
Källa: Bredbandsforum, 2013

Hastigheten för mobilt bredband medger att i princip alla digitala tjänster kan användas, men användningen kan begränsas av datataket i abonnemanget. Exempelvis innebär en timmes strömmad musik varje dag under en månad totalt 4 Gbyte²¹ trafik, vilket kan vara tillräckligt för att slå i datataket beroende på villkoren i det aktuella abonnemanget. Motsvarande konsumtion av strömmad video kan uppgå till knappt 70 Gbyte²² data, vilket är långt mer än vad de flesta mobila bredbandsabonnemang inkluderar. I allt väsentligt kan man göra samma sak på mobilt bredband som fast bredband. Kapacitet och hastighet påverkas dock av villkoren i abonnemanget och lokala förhållanden i mobilnäten där användaren för tillfället befinner sig (exempelvis hur många andra användare i närheten som är aktiva vid tidpunkten och vilken kapacitet de använder).

²¹ $0,3\text{Mbit/s} / 8\text{byte} * 60\text{sekunder} * 60\text{minuter} * 30\text{dagar} / 1000 = 40\text{Gbyte}$

²² $5\text{Mbit/s} / 8\text{byte} * 60\text{sekunder} * 60\text{minuter} * 30\text{dagar} / 1000 = 68\text{Gbyte}$, Video med hög upplösning estimeras till 1 timme varje dag i en månad. Ström på 5 Mbit/s.

Figur 2 Förbrukning av data vid användning av olika digitala tjänster

Källa: Bredbandsforum, 2013

Ytterligare en skillnad mellan fast och mobilt bredband är att det mobila bredbandet alltid kräver mobiltäckning. Mobiltäckningen kan variera beroende på exempelvis belastning i cellen²³.

3.1.2 Förändrade affärsmodeller för mobila samtals- och datatjänster

Vid sidan av förbetalda kontantkort och traditionella kontraktsabonnemang har ytterligare ett antal prismodeller och tilläggstjänster etablerats på marknaden för mobila samtals- och datatjänster..

Kontantkort med dubbla prisplaner lanserades i slutet av 2004. Dubbla prisplaner innebär att den ordinarie prisplanen bara gäller i 30 dagar från det att kontantkortet har laddats med ett visst belopp. Efter det gäller en annan, dyrare prisplan tills kontantkortet laddas igen. Sedan 2009 tillämpas dubbla prisplaner på de flesta kontantkort.²⁴ Dubbla prisplaner skapar incitament för konsumenterna att fylla på kontantkortet regelbundet med minst det belopp som garanterar den billigare prisplanen. På så vis ger kontantkort med dubbla prisplaner en högre garanterad intäkt för operatörerna än traditionella kontantkort. Kontantkort med dubbla prisplaner kan både vara billigare och dyrare än traditionella kontantkort beroende på användarmönster.

²³ En cell, när det rör sig om mobiltelefoni, är ett område i det mobila telenätet. Cellens geografiska område definieras som det område där en viss basstation har täckning.

²⁴ Prisutvecklingen på mobiltelefoni och bredband 2012, PTS-ER-2012:26

Prismodellen gör det dock svårare att på förhand beräkna den totala månadskostnaden eftersom två prisplaner måste beaktas i kalkylen.

I mars 2006 introducerades *fastpris abonnemang för mobiltelefoni* vilket innebär att kunden debiteras samma månadskostnad i princip oberoende av hur tjänsten används. Från och med 2007 erbjuder alla större mobiloperatörer (TeliaSonera, Tele2, Telenor och Tre) fastprisabonnemang. I dag är denna abonnemangsform dominerande för mobiltelefonitjänster (se vidare 3.2.5). Denna typ av abonnemang kan vara särskilt intressanta för storanvändare eftersom en betydande andel av storanvändarens månadskostnad annars utgörs av rörliga kostnader. Fastprisabonnemang innebär också att den totala månadskostnaden för mobila samtals- och datatjänster blir mer förutsägbar och lättbegriplig än för exempelvis kontantkort med dubbla prisplaner. Priset gäller dock oftast bara inom vissa ramar, exempelvis 15 000 minuter, 15 000 sms och mms. I det följande ska vi undersöka hur denna typ av abonnemang är uppbyggda när de erbjuds med mobilt bredband som tilläggstjänst. Vi ska även titta närmare på hur de kan vara gynnsamma respektive ogynnsamma för konsumenterna ur prishänseende.

*Mobilt bredband som tilläggstjänst*²⁵ introducerades runt 2007 för att svara mot den ökande användningen av internet via mobiltelefoner. Det innebär att konsumenterna kompletterar ett befintligt abonnemang eller ett kontantkort med en given mängd datatrafik till ett fast pris. Detta är ett resultat av att allt fler använder smarta telefoner. PTS operatörsstatistik visar att det numera är vanligt med den här typen av tilläggstjänster. Samtliga nätägande mobiloperatörer erbjuder denna tjänst i olika former.

Operatörerna erbjuder abonnemang där olika stor mängd data ingår, och där man betalar ett fast pris för samtal och sms (till exempel ”fria samtal och sms”). Operatörerna erbjuder också alltfler *kombinationer av datamängder till ett visst pris*. Se exempel från Tele2:s webbplats nedan.

PTS ser att det finns en risk för att konsumenterna inte handlar optimalt utifrån sitt eget användarmönster till följd av att de inte förstår hur stor datamängd de konsumerar. Myndigheten har bland annat genom konsumentklagomål och frågor fått indikationer på att konsumenterna har svårt att göra denna uppskattning. Till följd av detta finns en risk att konsumenterna antingen köper för stor eller liten datamängd. Då riskerar konsumenterna att den köpta

²⁵Avser paketering där abonnenten köper minst 1 Gigabyte datatrafik per månad antingen via tilläggstjänst eller inkluderat i abonnemanget. I praktiken innebär det smarta telefoner som används för både samtal och mobilt bredband.

mängden datatrafik tar slut och då sänks hastigheten väsentligt alternativt mängden köpt datatrafik inte används upp innan månadens slut.

Figur 3 Exempel på hur en operatör presenterar användning av datamängd

Källa: Tele2

Under 2012 genomförde PTS en studie²⁶ för att ta reda på vilka behov konsumenterna har när det gäller avtalens innehåll och tydlighet. Slutsatserna visade att konsumenterna tycker att det är svårt att göra jämförelser mellan olika erbjudanden och operatörer inför ett avtalstecknande. Framförallt eftersom det finns ett stort utbud av unika erbjudanden och paketeringar som är svåra att jämföra. Konsumenterna upplever också att det är svårt att förstå vilken typ av abonnemang de behöver, beroende på att de inte alltid vet hur deras användning kommer att se ut.

Ett stort och varierat utbud är i grunden positivt för konsumenten. Att prisvillkoren för mobiltelefonitjänster är svåra att överblicka gör dock att det fortfarande råder en stor okunskap hos konsumenter om vad som påverkar kostnaden för ett abonnemang. Det minskar i sin tur förmågan för konsumenter att agera rationellt när de väljer abonnemang. Detta kan på lång sikt få negativa konsekvenser för konkurrensutvecklingen och den långsiktiga konsumentnyttan på marknaden för elektronisk kommunikation.

Med anledning av bland annat detta, såg PTS ett behov av att förtydliga innehållet i 5 kap. 15§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK),

²⁶ Studien genomfördes av analys och Strategiföretaget Stelacon på uppdrag av PTS.

om avtals innehåll, Den 1 juli 2013 trädde nya föreskrifter och allmänna råd i kraft som syftar till att förbättra konsumenternas möjlighet att göra informerade val med stöd av innehållet i avtalet. Man ska enligt föreskrifterna kunna få tydlig information om tjänstens användbarhet (lägsta tjänstekvalitet, vilka begränsningar operatören vidtar etc.), heltäckande avtalsvillkor (all information ska finnas samlad) och jämförbarhet avseende både priser och viktiga villkor (översikt innehållande de viktigaste parametrarna). Under 2014 planerar PTS att genom tillsynsåtgärder följa upp hur väl operatörerna uppfyller de nya kraven.

Under första halvåret 2008 lanserades så kallad *mobil hemtelefoni*. Tjänsten innebär att kundens fasta telefonnummer kopplas om till mobiltelefonen mot en månatlig tilläggsavgift. På så vis kan en konsument säga upp sitt fasta telefoniabonnemang men behålla det fasta telefonnumret för inkommande samtal. De som ringer till konsumentens mobiltelefon via det fasta telefonnumret betalar de taxor som gäller för samtal till det fasta nätet. Konsumentens utgående samtal påverkas dock inte av tilläggstjänsten utan debiteras på vanligt sätt.

3.2 Prisutvecklingen på mobila tjänster

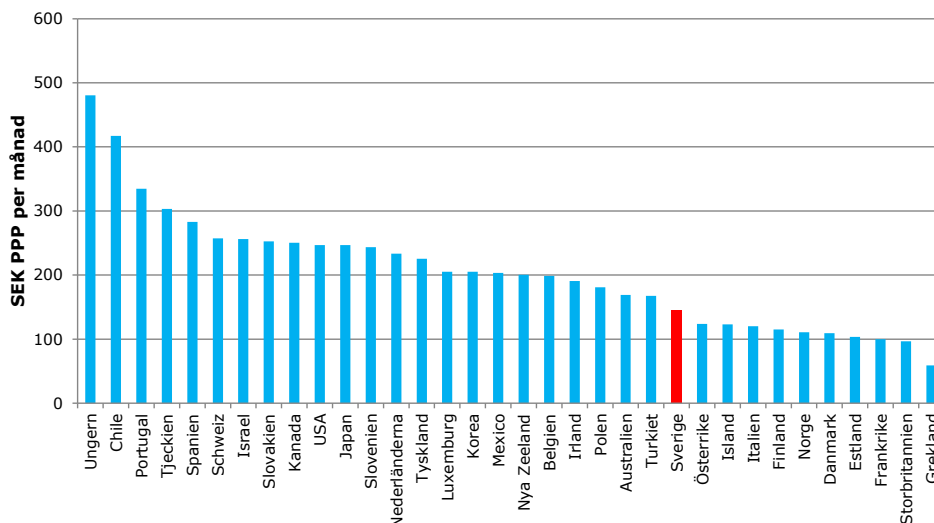
3.2.1 Internationell prisutveckling för mobila samtalstjänster

Nedanstående statistik är baserad på data från Teligen och är sammanställd av PTS. Statistiken jämför de billigaste erbjudandena från de två största operatörerna per OECD-land²⁷. Priserna är köpkraftsjusterade (PPP) och i statistiken ingår både abonnemang med kontantkort och månadsavgift.

I Figur 4 visas en internationell prisjämförelse för det lägsta priset för en användare som ringer 100 mobilsamtal och sms:ar 140 sms per månad, vilket stämmer väl överens med ringmönstren för en genomsnittsanvändare i Sverige. I Sverige kostade abonnemanget med lägst pris för en medelanvändare 2013 145 kr PPP (Tele2 Comviq fastpris 145, kontantkort). Det var det elfte billigaste erbjudandet av de 31 länder som jämförts och lägre än medelpriset i OECD på 195 kr PPP. Prisskillnaden mellan länderna med placering 2 till 10 är dock liten (27 kr).

²⁷ Följande länder ingår i undersökningen men hade inte något erbjudande: Bulgarien, Cypern, Lettland, Litauren, Malta och Rumänien.

Figur 4 Internationell prisjämförelse: lägsta priset för en medelanvändare av mobila samtalstjänster, augusti 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

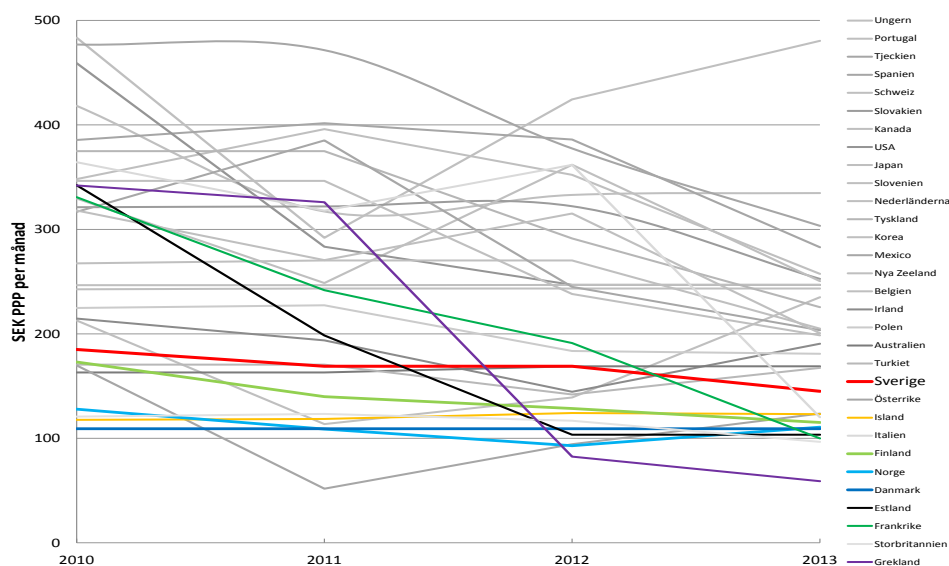
I Figur 5 visas prisutvecklingen för det lägsta priset för priskorgen som motsvarar en medelanvändare mellan 2010 och 2013. I figuren visas utvecklingen av priser i Norden samt de länder som minskat relativt mycket i färg medan övriga länder endast visas i grått för att ge överblick. Av figuren framgår att priset för det billigaste erbjudandet för en medelanvändare i Sverige under perioden 2010 till 2013 har sjunkit med 22 procent till 145 kr.

Samtliga nordiska länder hade dock lägre priser än Sverige för en medelanvändare både 2010 och 2013. Priserna i Estland, Frankrike Italien och Grekland har sjunkit mer än i Sverige under samma period. Det svårt att ge någon enkel förklaring till varför det är billigare att ringa mobilt för en medelanvändare i en del andra länder än Sverige. Priserna i Grekland har sjunkit avsevärt under perioden vilket beror på att operatörerna i Grekland velat behålla användarna i näten under finanskrisen. I Frankrike och Österrike är förklaringen ökad konkurrens och att de stora operatörerna därför använder så kallade ”discount brands”²⁸, d.v.s. kraftigt prisreducerade erbjudanden som marknadsförs under särskilda varumärken. Avsikten med dessa erbjudanden är

²⁸ Exempel är Sosh i Frankrike och Bob i Österrike.

att konkurrera med MVNO:s²⁹ som spelar en viktig roll för prissättningen i dessa länder.

Figur 5 Prisutvecklingen för en medelanvändare (100 samtal, 140 sms) 2010 - 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

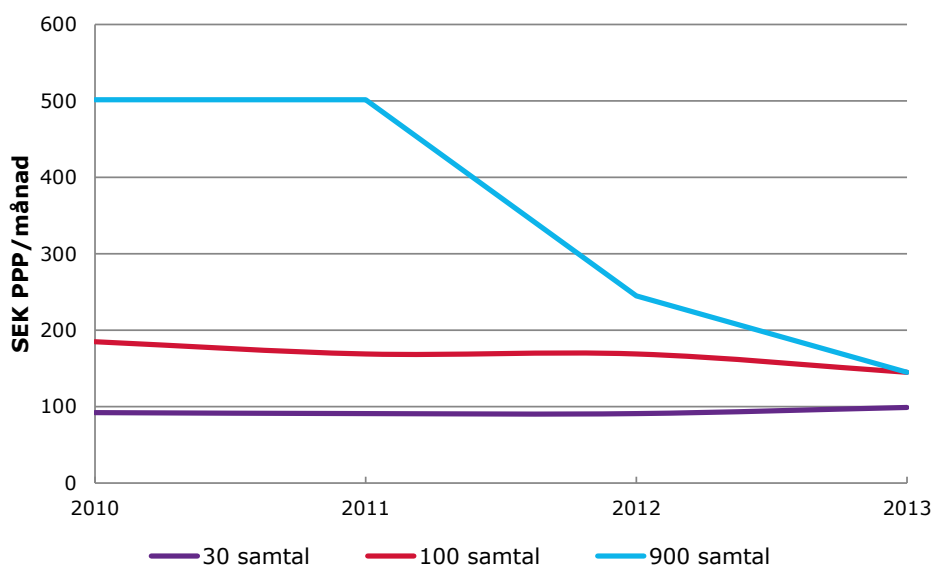
När det gäller tätbefolkade länder som Danmark kan det konstateras att dessa har en kostnadsfattig fördel gentemot Sverige vid utbyggnad av mobilnät. Detta eftersom det krävs mindre investeringar (färre basstationer) för att täcka hela befolkningen och att det inte är tillåtet med längre bindningstider än sex månader. När det gäller Finland är efterfrågan på mobil telefoni relativt sett stor vilket kan förklaras av att användningen av fast telefoni är betydligt lägre där än i Sverige. Även i Estland är användningen av fast telefoni låg, vilket beror på att fast infrastruktur, i detta fall fiber, tillkommit efter att många börjat ringa med mobiltelefoner och mobilnätet redan byggts ut.

Man kan dock inte generellt säga att prisbilden i Sverige försämrats jämfört med övriga OECD-länder. För användare som ringer och sms:ar mycket (900 samtal och 350 sms per månad, här kallat storanvändare) är Sverige nämligen fortfarande billigast i Norden och placerar sig på en andra plats bland OECD-länderna.

²⁹ Översättning från engelskans Mobile Virtual Network Operators (MVNO). Kallas även "Tredjepartsoperatör" eller "Virtuell operatör". Är en mobil-operatör utan eget nät, som hyr nätcapacitet av en operatör till slutkund.

Figur 6 nedan visar prisutvecklingen det lägsta priset för mobila samtal i Sverige för olika priskorgar. Det billigaste erbjudandet i priskorgarna för 30, 100 och 900 samtal låg 2010 på mellan 500 och 200 kr. Idag kostar enligt statistiken både korgen med 100 samtal och med 900 samtal, 145 SEK PPP. Anledningen är att allt fler erbjudanden i Sverige idag antingen har helt fria samtal och sms eller så ingår ett stort antal samtal och sms. Fastprisabonnemangen styr alltså prissättningen i Sverige vilket i sin tur innebär att priset blir detsamma för de allra flesta slutanvändare – oavsett ringvanor. Den här utvecklingen kan också till viss del förklara varför priset för en medelanvändare minskat något mindre i Sverige än i andra OECD-länder samtidigt som Sverige är relativt billigt att ringa i för en höganvändare.

Figur 6 Prisutvecklingen av mobila samtal i Sverige

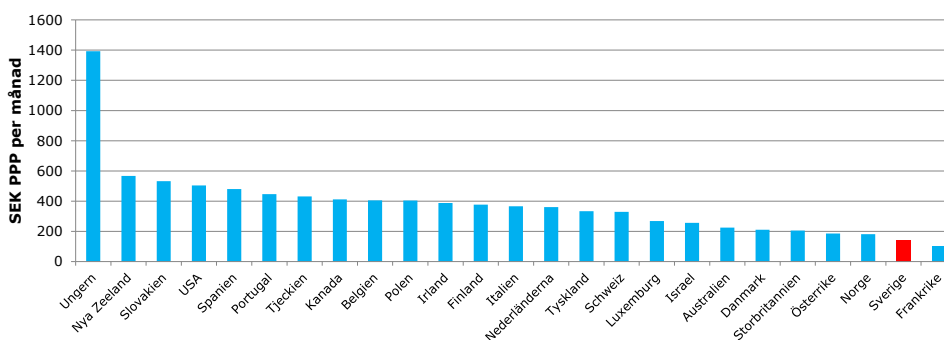
Källa: Teligen och PTS, 2013

Lite mer om fastprisabonnemang på samtal och sms

Fastprisabonnemang utan tak eller mycket höga tak för samtal och sms, innebär att kunden debiteras samma månadskostnad i princip oberoende av hur mycket tjänsten används. Denna abonnemangsform är idag vanlig i Sverige. Figur 7 visar priserna i OECD-länderna 2013 för användare som ringer 3000 samtal och skickar 5000 sms – dvs. extrema höganvändare som gynnas av ett fast pris oavsett användning. I figuren framgår att Sverige har låga priser för den här typen av abonnemang och endast Frankrike har lägre

priser. Även detta visar att för storförbrukare av samtal och sms har Sverige billiga erbjudanden.

Figur 7 Lägstapriset på fastprisabonnemang för samtal och sms, augusti 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

Priserna faller fortfarande på mobila samtalstjänster, men nedgången har minskat under mätperioden jämfört med under första hälften av 2000-talet. Priskonkurrensen sker numera i första hand med datamängden (se 3.2.3) och vilken mobiltelefon som sampaketeras med abonnemangen (se 3.2.2).

3.2.2 Mobilen på köpet billigare?

Många operatörer på den svenska marknaden erbjuder idag en ny smart telefon till ett lägre pris för den som binder upp sig hos operatören i exempelvis 24 månader i olika paketerbjudanden, så kallad sampaketering. Sådana erbjudanden ger också möjligheten att köpa ny telefon på avbetalning. Detta har blivit ett vanligt sätt att köpa en ny telefon. I Individundersökningen från 2013 angav 28 procent av de tillfrågade att de hade bytt operatör främst för att få erbjudande om en ny mobiltelefon. Detta är en stor ökning sedan föregående mätning. Bara skälet att man bytt operatör för att få lägre kostnader hade angivits av fler. PTS har tittat närmare på vilka olika alternativ som finns för att köpa en mobiltelefon och jämfört kostnaden.

I jämförelsen har vi tittat på tre olika smarta telefoner på marknaden och jämfört vad det kostar att köpa telefonerna:

- på avbetalning med ett 24-månaders abonnemang

- separat utan abonnemang hos den återförsäljare som har det lägsta priset enligt en prisjämförelse sida³⁰ och teckna det billigaste abonnemanget enligt avsnitt 3.1.2 separat. Se hela tabellen i bilaga 1.

För Samsung- och LG-modellerna ser vi att det i flera fall är billigare att köpa telefonen separat och teckna abonnemang. För Iphone 5s är det däremot mer förmånligt att köpa telefonen tillsammans med ett abonnemang hos en operatör. Vi ser även att priserna för att köpa någon av de jämförda telefonerna kontant genom operatören är högre än att köpa det billigaste erbjudandet enligt en prisjämförelsesida.

Vi kan konstatera att operatörernas subventionerade mobiltelefoner vid avbetalningsköp i kombination med ett bundet abonnemang kan se förmånliga ut. Sådana erbjudande är dock ofta förmånliga främst jämfört med att köpa telefonen och abonnemanget var för sig från operatören själv. För den som har möjlighet att betala telefonen kontant kan det i stället ofta löna sig att abonnemang separat och en telefon från en billigare leverantör. Då har man dessutom möjlighet att välja om man vill teckna ett abonnemang med kortare eller ingen bindningstid. På så sätt går man inte heller gå miste om eventuella billigare erbjudanden som dyker upp under tiden som man annars skulle varit bunden till en viss operatör.

3.2.3 Internationell prisutveckling för mobila samtals- och datatjänster

Allt fler svenskar har smarta telefoner. Enligt PTS Individundersökning använder 80 procent av de som har en smart telefon. Närmare 100 procent har en mobiltelefon för privat bruk.. Enligt PTS Individundersökning använder allt fler konsumenter samma tjänster på internet på sina smarta telefoner som på sin dator.³¹ I Teligens statistik finns även priser på erbjudanden anpassade för smarta mobiltelefoner, men endast för åren 2012 och 2013.

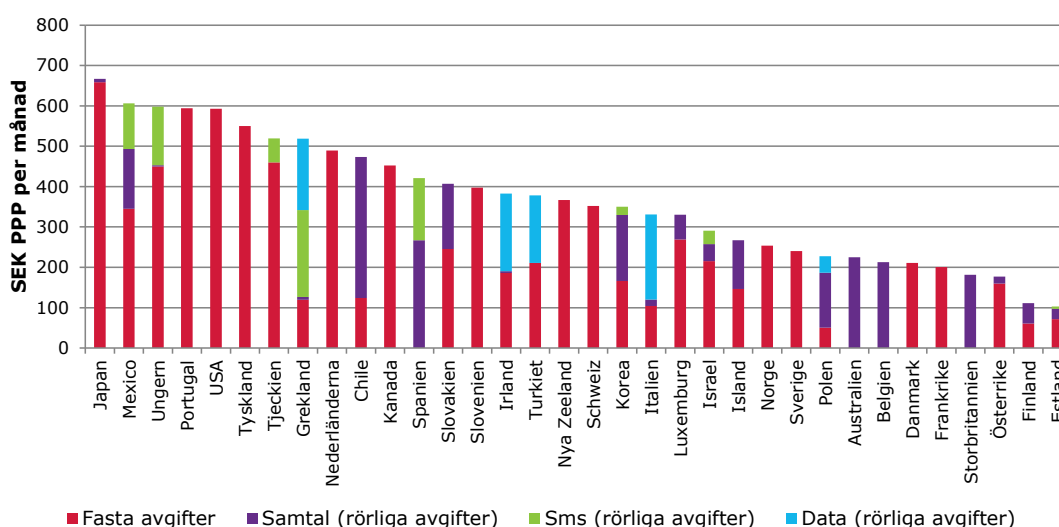
Figur 8 nedan jämförs det lägsta priset på korgen som motsvarar en genomsnittsanvändaren i Sverige med övriga länder i OECD. 2013 var lägstapriset i Sverige 240 kr per månad och det var ett fastpris abonnemang (Comviq fastpris 195, Mobilsurf 2 Gigabyte). Priset var nio kronor mer än året innan då samma användare betalade 231 kr. En förklaring till det högre priset 2013 är att det då ingick mer data, tre Gbyte istället för två.

³⁰ Prisjämförelse, prisjakt.nu, 2014-01-13

³¹ PTS Individundersökning 2013

Med undantag för Island är priset för en genomsnittsanvändare i Sverige högst i Norden. Jämfört med OECD-länderna tappar Sverige från plats nio år 2012 till elva år 2013. Det är relativt stor spridning i priset mellan det dyraste (Japan, ca 650 kr) och det billigaste erbjudandet (Estland, ca 100 kr). Färgerna i figuren visar hur stor del av erbjudandet som är fasta avgift (röd), rörliga samtalsavgifter (lila), rörliga sms avgifter (grön) och datatrafikavgifter (blå).

Figur 8 Internationell prisjämförelse: Lägsta priset för en medelanvändare av mobila samtals- och datatjänster, augusti 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

Även om priserna på mobiltelefonabonnemang med samtal- och datatjänster inte har fallit i nominella termer bör det tilläggas att oförändrade nominella priser ändå innebär en real prissänkning på grund av inflationen. Den ekonomiska tillväxten i Sverige bidrar också till att öka hushållens disponibla inkomst, vilket minskar den mobila telefonins andel av hushållskostnaderna.

Om man tittar på prisutvecklingen för en storförbrukare har Sverige förbättrat sin placering från plats åtta till plats fem. Priserna är högre i övriga Norden med undantag för Norge.

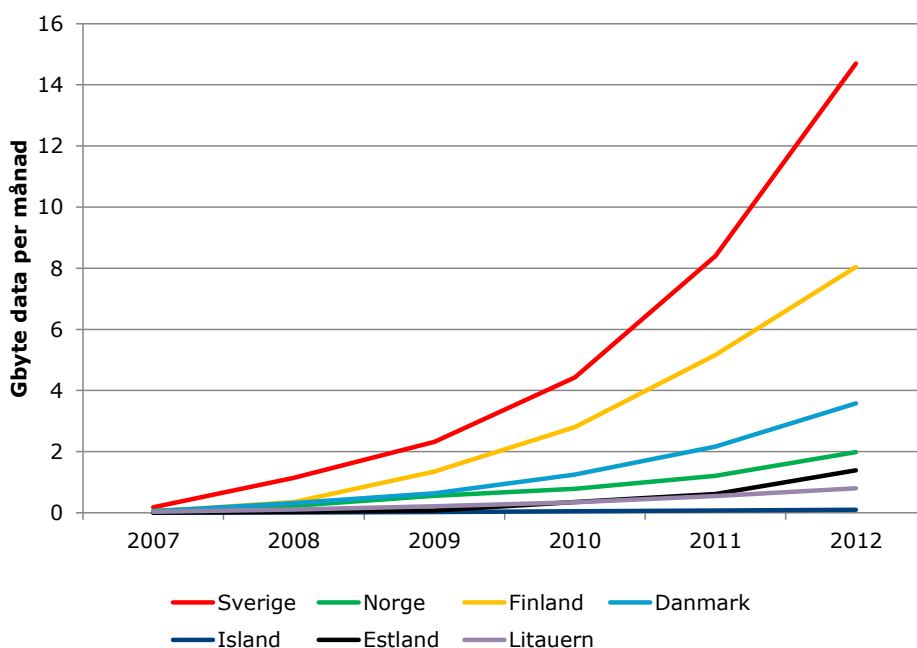
3.2.4 Användning av mobil data ökar i Sverige

Svenskarna ligger i topp i Norden och Baltikum vad gäller användning av mobil datakapacitet³² (se Figur 9). Mängden överförd data i mobilnäten ökade i

³² Här avses all mobil dataanvändning oavsett terminal (smart telefon, surfplatta, laptop, etc).

Sverige med 68 procent mellan första halvåret 2012 och första halvåret 2013. Många³³ förutspår att den mobila datatrafiken kommer att flerfaldigas under kommande år.

Figur 9 Användning av mobil data (både via smarta telefoner, datorer och laptops)

Källa: *Telecommunication Markets in the Nordic and Baltic Countries 2012*

En stor skillnad i den mobila användningen under senare år är övergången till databaserade tjänster från traditionell användning (främst telefonsamtal). Operatörerna ser att efterfrågan och betalningsviljan för de traditionella rösttjänsterna minskar medan efterfrågan på data ökar. Detta har lett till att operatörerna förändrat prismodeller och allt mer övergått till fasta priser för röst och sms, och pris på datatak³⁴

Operatörerna är inte längre ensamma om att leverera slutkundstjänster utan ses ofta av kunden som en tillhandahållare av internetaccess. Kunden kompletterar

³³ Bland andra Cisco (Visual Networking Index, Cisco, 2013) och UMTS (Universal Mobile Telecommunications system) Forum report 44.

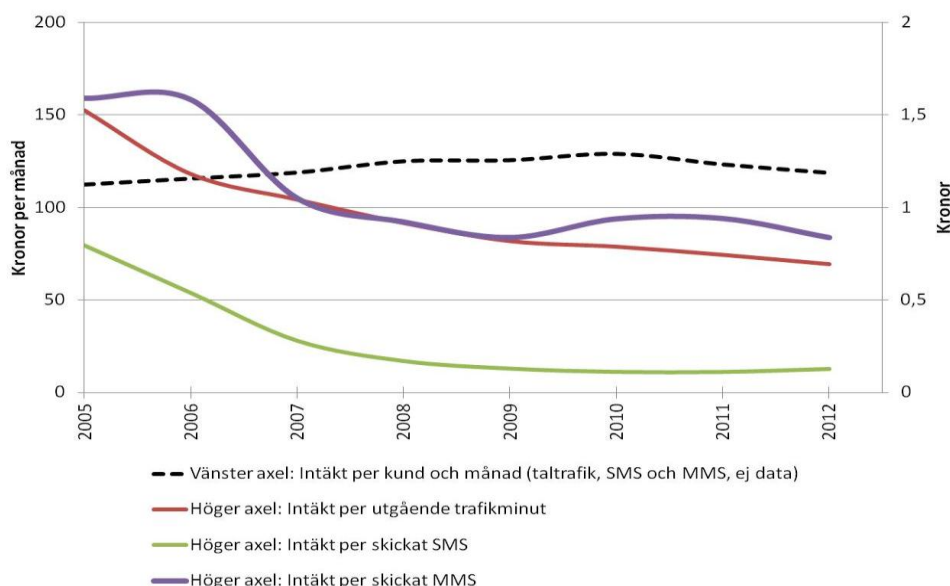
³⁴ Bredband där du är, bor och verkar – vårt gemensamma ansvar, Bredbandsforum, 2014

sedan med olika internetjänster, t.ex. Skype eller annan internettelefoni³⁵ eller innehållstjänster som t.ex. strömmad video. Dessa tjänster kan vara konkurrerande med operatörernas traditionella tjänster vilket ställer ytterligare krav på operatörernas förmåga att leverera nya tjänster till slutkunden.³⁶

3.2.5 Intäktsutvecklingen för mobila samtalstjänster

I detta avsnitt redovisas utvecklingen av operatörernas intäkter för mobila samtalstjänster. Operatörernas intäkter utgörs av priset på erbjudandet multiplicerat med antalet sålda erbjudanden. Priset på erbjudandet påverkar på detta sett operatörernas intäkter och är därför är utvecklingen av operatörernas intäkter relevant att redovisa i en prisrapport.

Figur 10 Mobila samtalstjänster: Genomsnittlig intäkt per sms, mms, samtalsminut och per kund och månad

Källa: Svensk Telemarknad, 2012

Mobila samtalstjänster inkluderar inte bara samtal utan även sms och ibland mms. Figur 10 baseras på PTS operatörsstatistik och visar operatörernas intäkter per samtalsminut, sms, mms samt per kund och månad mellan 2005 och 2012.

³⁵ Med internetbaserad telefoni avses telefoni som via ett mjukvaruprogram i dator eller mobilterminal förmedlar telefoni över det publika internet-nätet, som t.ex. Skype eller Viber. Denna typ av telefoni sker utan nummer från den svenska nummerplanen.

³⁶ Bredband där du är, bor och verkar – vårt gemensamma ansvar Bredbandsforum, 2014

- Vid slutet av 2012 hade operatörernas genomsnittliga intäkt per sms ökat något jämfört med slutet av 2011, men minskat med knappt 84 procent jämfört med slutet av 2005.
- Genomsnittsentäkten per mms har ökat marginellt sedan 2008 efter att dessförinnan ha minskat kraftigt.
- Operatörernas genomsnittsentäkt per utgående samtalsminut minskade med cirka 54 procent mellan slutet av 2005 och slutet av 2012, och med cirka fem procent mellan slutet av 2011 och slutet av 2012.

Genomsnittsentäkterna har som regel minskat per enhet under hela mätperioden. Trots det har genomsnittsentäkten per privatkund legat förhållandevis konstant eftersom slutkunderna i genomsnitt ringt fler och längre samtal från mobiltelefoner samtidigt som de skickat fler sms och mms. De minskande intäkter per enhet kompenseras således av högre kvantiteter. Under de senaste åren har genomsnittsentäkten per kund minskat något, vilket hänger ihop med att samtalslängden stabiliserats och antalet skickade sms minskat.³⁷

Intäkter från fasta avgifter på mobila samtals- och datatjänster ökar

Priset på ett erbjudande har ofta en del som är rörlig, d.v.s. som ökar eller minskar beroende på om man använder tjänsten mer eller mindre. Exempel är pris per samtalsminut. Många priser på erbjudanden har också en fast del, d.v.s. priset är oberoende av hur mycket tjänsten används. Exempel på detta är fast pris på en mängd data upp till ett visst tak, t.ex. 5 Gbyte.

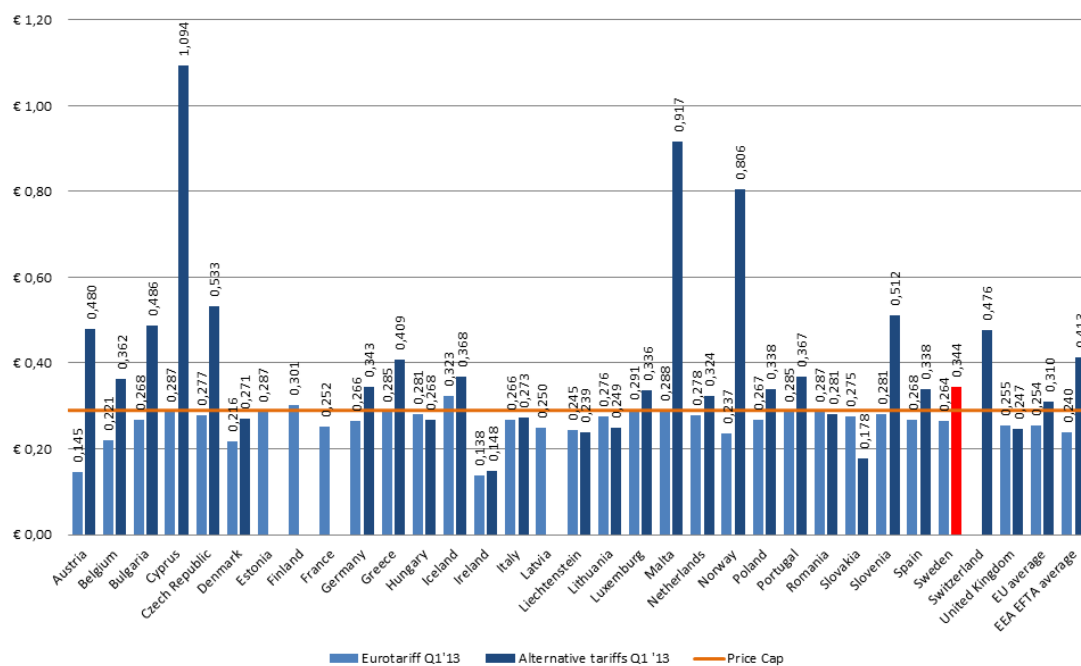
På den svenska marknaden för privata mobila samtals- och datatjänster ökade operatörernas intäkter från abonnemangsavgifter från 3,76 miljarder kronor första halvåret 2012 till 4,95 miljarder kronor första halvåret 2013, vilket är en ökning med 32 procent. De rörliga intäkterna från abonnemangsavgifterna minskade med 15 procent, från 5,09 miljarder kronor till 4,33 miljarder kronor. Mellan första halvåret 2012 och första halvåret 2013 steg de fasta intäkternas andel av de totala intäkterna på privatmarknaden från 42 procent till 53 procent. Med andra ord står nu fasta intäkter för den största delen av operatörernas intäkter från privatkunderna. Anledningen till detta är att operatörerna har övergått från abonnemang med rörliga avgifter för samtal, sms, mms och data till en affärsmodell där konsumenten betalar fast pris för förbrukning under ett visst kapacitetstak, t.ex. 10 000 samtal, 10 000 sms, 2 Gbyte data.

³⁷ För mer detaljerad statistik se <http://statistik.pts.se>.

3.2.6 Prisutveckling på internationella roamingtjänster

Priserna för att använda mobiltelefonitjänster utomlands har reglerats på EU-nivå sedan 2007³⁸. Regleringen innebär att det finns bestämmelser för hur mycket samtals-, sms- och datatjänster får kosta när man befinner sig i en annan operatörs nät (s.k. roaming). Pristaken har därefter sänkts kontinuerligt enligt en viss trappa. Dessa priser kallas med ett gemensamt namn för eurotaxa. Förutom den reglerade eurotaxan för olika typer av roamingtjänster kan abonnenten välja att komma överens med sin operatör om ett annat pris, här kallat alternativa taxor. Med alternativ taxa avses priser som gäller i Europa som erbjuds av operatörerna utöver de reglerade roaming priserna (eurotaxan). Det kan till exempel handla om ett erbjudande att betala ett fast pris för roaming per dag och då få utnyttja en eller flera typer av tjänster upp till ett visst belopp. En annan typ av erbjudande på marknaden är att konsumenten får utnyttja en eller flera typer av roamingtjänster till samma pris som hemma i Sverige om man betalar en högre startavgift per samtal. Med hjälp av statistik från det europeiska samarbetsorganet Berec³⁹ analyseras i det följande prisbilden för denna typ av tjänster. Statistiken utgörs av data som inhämtats från mobiloperatörer i samtliga EU-länder.

Figur 11 Genomsnittligt pris per minut för samtal gjorda inom EU: Jämförelse mellan Euro-tariff och alternativ taxa

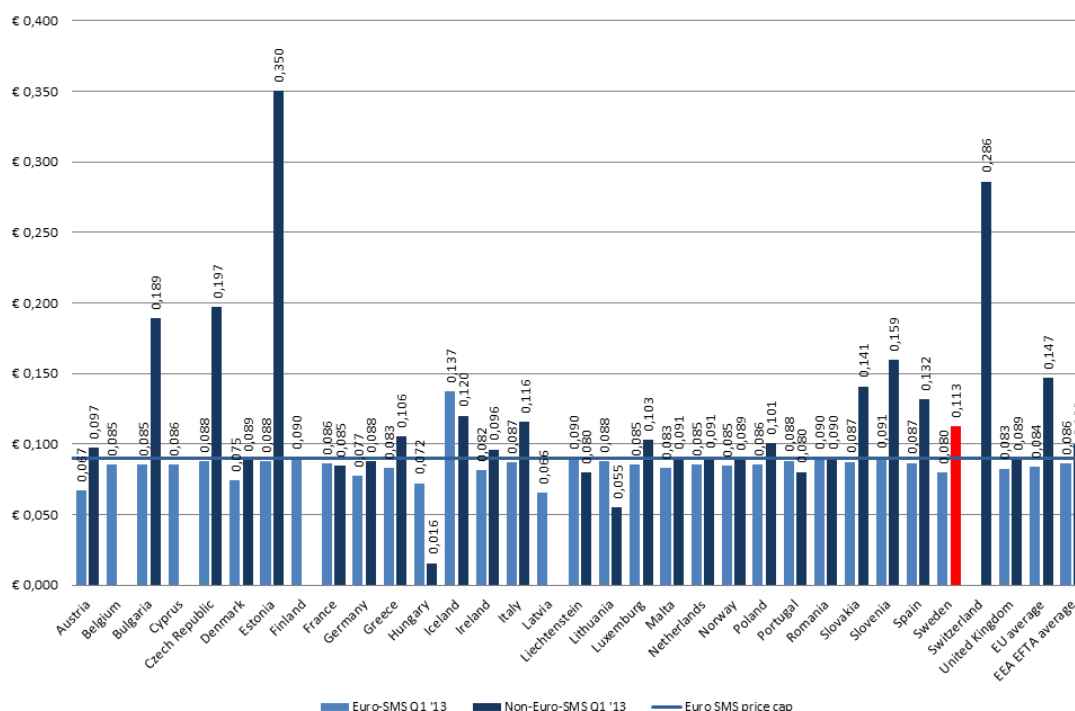
Källa: *International Roaming, BEREC Benchmark Data Report, July 2012 – March 2013*

³⁸ Det skedde genom förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobilnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG.

³⁹ Body of European Regulators for Electronic Communications

Priserna för att använda mobiltelefonitjänster utomlands har reglerats på EU-nivå sedan 2007. Regleringen innebär att det finns bestämmelser för hur mycket samtals-, sms- och datatjänster får kosta när man befinner sig i en annan operatörs nät (s.k. roaming). Pristaken har därefter sänkts kontinuerligt enligt en viss trappa. Dessa priser kallas med ett gemensamt namn för eurotaxa. Förutom den reglerade eurotaxan för olika typer av roamingtjänster kan abonnenten välja att komma överens med sin operatör om ett annat pris, här kallat alternativa taxor. Med alternativ taxa avses priser som gäller i Europa som erbjuds av operatörerna utöver de reglerade roaming priserna (eurotaxan). Det kan till exempel handla om ett erbjudande att betala ett fast pris för roaming per dag och då få utnyttja en eller flera typer av tjänster upp till ett visst belopp. En annan typ av erbjudande på marknaden är att konsumenten får utnyttja en eller flera typer av roamingtjänster till samma pris som hemma i Sverige om man betalar en högre startavgift per samtal. Med hjälp av statistik från det europeiska samarbetsorganet Berec analyseras i det följande prisbilden för denna typ av tjänster. Statistiken utgörs av data som inhämtats från mobiloperatörer i samtliga EU-länder.

Figur 11 ser vi de genomsnittliga priserna per minut för utgående roamingsamtal inom EU för reglerade samtal (dvs. då slutanvändaren *inte* tecknat ett särskilt avtal med sin operatör) respektive samtal som debiteras enligt de alternativa taxorna (dvs. då slutanvändaren tecknat ett särskilt avtal med sin operatör). Den röda linjen visar vad reglerade roamingsamtal maximalt får kosta givet att inget särskilt avtal tecknats mellan slutanvändaren och operatören. Av figuren framgår att priset på utgående samtal på den svenska marknaden i genomsnitt kostar 23 procent mer med en alternativ taxa än med den reglerade eurotaxan.

Figur 12 Genomsnittlig pris per sms inom EU: Jämförelse mellan Euro-tariff och Alternativ taxa

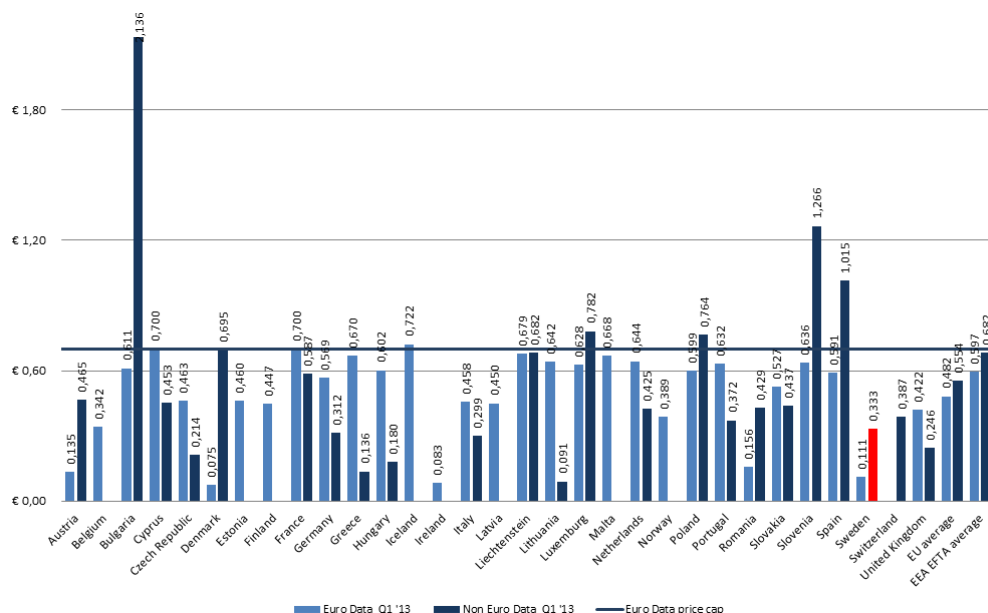
Källa: International Roaming , BEREC Benchmark Data Report, July 2012 – March 2013

I figuren ovan ser vi det genomsnittliga priset för skickade roaming-sms dels enligt eurotaxan, dels enligt de alternativa taxorna. Här ser vi att de abonnenter på den svenska marknaden som avtalat om en alternativ taxa för roaming-sms i genomsnitt får betala 29 procent mer per sms.

I figuren nedan ser vi det genomsnittliga priset för data per Mbyte enligt den reglerade taxan och de alternativa taxorna. Totalt sett är de svenska priserna förhållandevis låga jämfört med andra EU-länder. Till skillnad från samtal och sms ser vi i detta fall att de alternativa taxorna i och för sig ligger under det reglerade pristaket. Vi ser dock att konsumenter som väljer de alternativa tarifferna fortfarande får betala i genomsnitt 66 procent mer för sin dataförbrukning. Regleringen av slutkundspriser för roamingdatatjänster trädde i kraft 2012.⁴⁰

⁴⁰ Detta skedde genom förordning 531/2012 (EU) av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen.

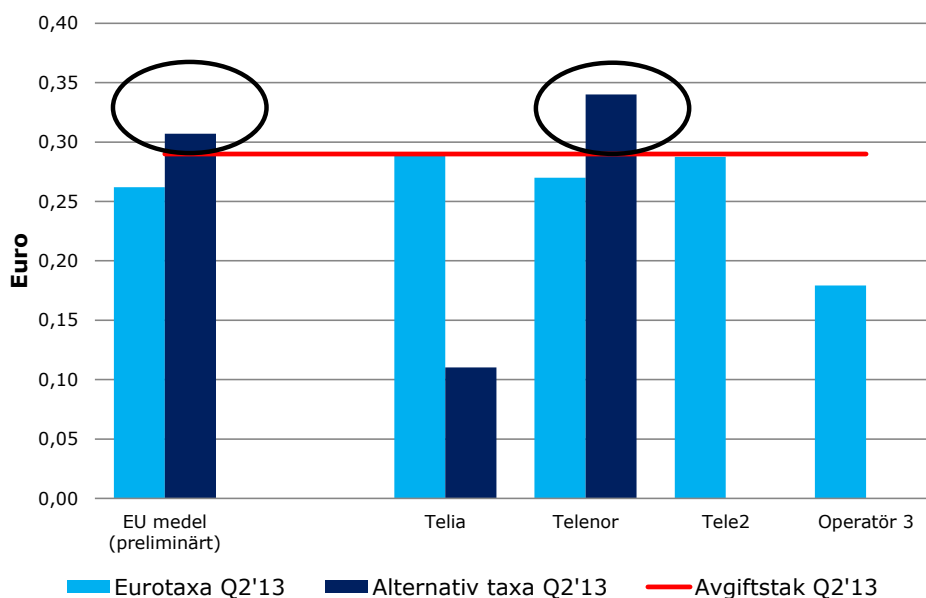
Figur 13 Genomsnittlig pris för data inom EU: Jämförelse mellan Euro-tariff och alternativ taxa

Källa: International Roaming, BEREC Benchmark Data Report, July 2012 – March 2013

Att de alternativa taxorna genererar så mycket högre intäkter per enhet för operatörerna, beror delvis på de svårigheter som konsumenterna har att jämföra och välja de mest förmånliga taxorna för just deras personliga användarmönster.

Datatjänster kan antas vara särskilt svåra att uppskatta. Till skillnad från samtals- och sms-trafik så kan dataförbrukningen variera väldigt beroende på vilken typ av tjänst man använder. Detta gör det svårt även för den medvetne konsumenten att uppskatta vilken trafikmängd som går åt när man använder olika datatjänster under en viss period. Detta kan resultera i att konsumenterna antingen överskattar eller underskattar sin konsumtion och därför riskerar att fatta irrationella beslut om vilka roamingtjänster man behöver. Risken att råka ut för en chockräkning kan också antas bidra till att konsumenterna väljer en alternativ taxa.

Figur 14 Genomsnittlig pris för Eurotaxa och alternativ taxa på svenska marknaden

Källa: Operatörernas värden till International Roaming BEREC Benchmark Data Report

I figuren ovan ser vi hur priserna för utgående roamingsamtal inom Europa ser ut på den svenska marknaden för andra kvartalet 2013. Operatören Tre och Tele2 har inga alternativa taxor för roamingsamtalstjänster. Telenors⁴¹ alternativa taxa är högre än avgiftstaket och eurotaxan medan TeliaSoneras alternativa taxor ligger under såväl avgiftstaket som eurotaxan. PTS har varit i kontakt med Telenor i samband med att myndigheten sammanställde dessa resultat. Telenor har meddelat PTS att de under våren kommer se över de prismodeller som används i operatörens roamingerbjudanden.

Slutsatser och åtgärder om internationell roaming

PTS kan konstatera att konsumenterna som gjort aktiva val och tecknat särskilda avtal med operatörerna i syfte att använda roamingtjänster inom EU betalar alltså i genomsnitt mer för dessa tjänster än konsumenterna som inte tecknat sådana avtal. Det här är ett tydligt exempel på hur transparensproblematiken som råder på marknaden för elektronisk kommunikation skadar

⁴¹ Exempel på Telenors alternativa Eurotaxan

<http://www.telenor.se/privat/kundservice/utomlands/tjanster/telenor-roamingpass.html>

konsumentnyttan. Många konsumenter förstår inte vad operatörernas prisplaner innebär för dem i termer av kronor och ören givet deras egna användarmönster.

Såväl på europeisk som på svensk nivå, råder bristande transparens på marknaden för roamingtjänster. Detta gör att det är svårt för konsumenter att jämföra och välja det bäst passande tjänsterna för just sin konsumtion. Operatörerna erbjuder alternativa prisplaner för storanvändare av olika roamingtjänster, men dessa lönar sig oftast bara för den som använder vissa tjänster väldigt mycket och dessutom har väldigt god kunskap om sina telefonivanor utomlands.

På europeisk nivå har ett nytt förslag till förordning nyligen lagts, det så kallade Singel Market Initiative⁴², som bland annat innebär stora förändringar på området för internationella roamingtjänster. Här föreslår EU-kommissionen bland annat att redan den 1 juli 2016 ska operatörerna inte längre tillåtas ta extra betalt för roamingsamtal och sms. På längre sikt är målet att roamingavgifter ska upphöra så konsumenter inom EU ska kunna ringa, sms:a och surfa till samma pris oavsett var de befinner sig inom EU. Förslaget förhandlas fortfarande på europeisk nivå.

PTS kommer genom sitt engagemang i arbetsgrupper i samarbetsorganet Berec att fortsätta följa arbetet med internationell roaming och verka för långsiktig konsumentnytta och lägre priser på marknaden för roamingtjänster.

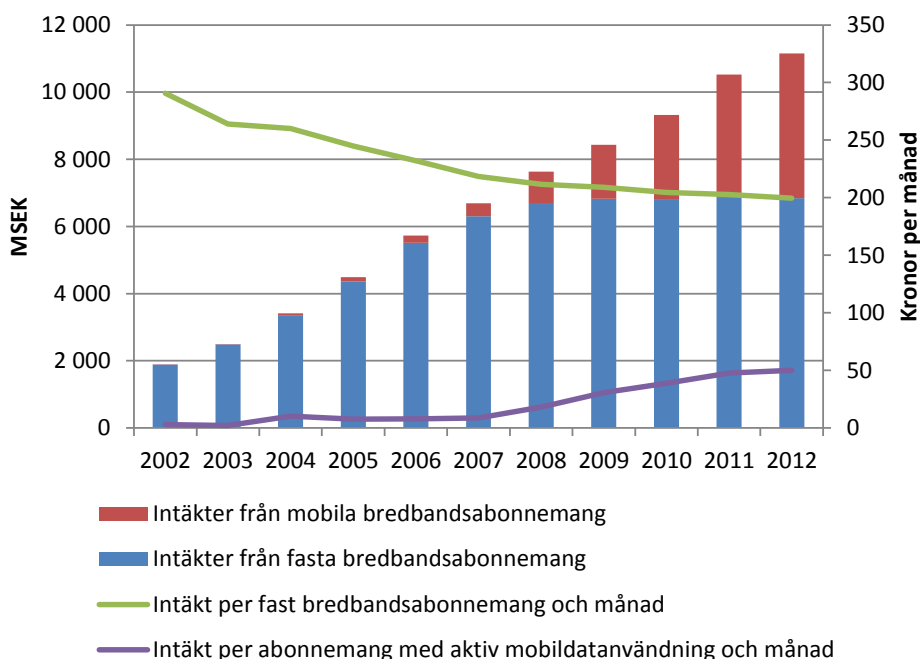
Inom ramen för denna rapport har PTS haft kontakt med flera operatörer för att verifiera prisuppgifter och kommer under våren 2014 fortsätta följa upp hur roaming priserna och de alternativa taxorna ser ut på den svenska marknaden.

3.3 Prisutvecklingen på mobilt och fast bredband

3.3.1 Intäkter från fasta och mobila bredbandsabonnemang

Delmarknaden för bredband ökar vad gäller intäkter, antal abonnemang och trafik. Figur 15 baseras på PTS operatörsstatistik och visar operatörernas totala intäkter från fasta och mobila bredbandsabonnemang mellan 2002 och 2012. Det är intressant att notera att intäkterna för fast bredband legat någorlunda stabilt runt 6,8 miljarder kronor sedan 2008. Under 2012 och 2013 ökade intäkterna för mobilt bredband med 17 procent till 4,3 miljarder. Med mobilt bredband avses här både via mobiltelefon, laptop och surfplatta, och både det som kallas mobilt bredband som fristående tjänst och som tilläggstjänst.

⁴² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent, och om ändring i direktiven 2002/20/EG och 2002/22/EG samt förordningarna (EG) nr 1211/2009 och EU (531/2012).

Figur 15 Fast och mobilt bredband: Intäkter från fasta och mobila bredbandsabonnemang (privat)

Källa: Svensk Telemarknad, 2012

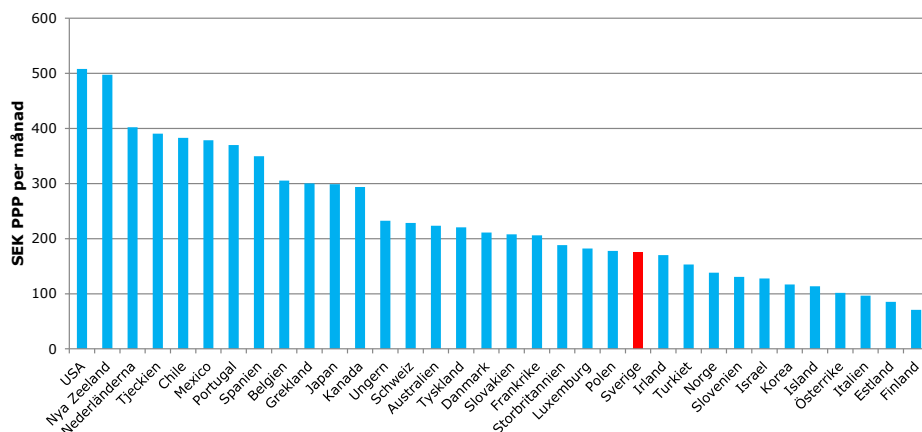
Genomsnittsintäkten per månad som ett abonnemang på fast bredband genererade under 2012 blev 200 kronor, vilket är på samma nivå som 2011. Genomsnittsintäkten per månad för ett abonnemang på mobil datatrafik⁴³ blev 50 kr 2012, vilket är en ökning med 4 kronor från 2011. Figuren visar även att intäkten per fast bredbandsabonnemang och månad minskat med ca 1 procent under 2012 och med ca 31 procent mellan slutet av 2002 och slutet av 2012. Den genomsnittliga månadsintäkten per abonnemang med aktiva användare av mobiladatrafik ökade däremot med 5 procent under 2012.

3.3.2 Internationell prisutveckling för mobilt bredband

Prisstatistiken för mobilt bredband från Teligen består av erbjudanden till laptops och surfplattor men inte till smarta telefoner (se 2.1.2). I statistiken ingår de tre operatörer TeliaSonera som har flest abonnemang per land och som samtidigt tillsammans har en marknadsandel på över 50 procent av abonnemangen (i Sverige TeliaSonera, Tele2 och Telenor).

⁴³ I mobiladatrafik ingår även abonnemang som har mindre än 1 Gbyte data.

Figur 16 Internationell jämförelse: Lägsta månadspris på mobilt bredband för en medelanvändare (5Gbyte/månad) juni, 2013

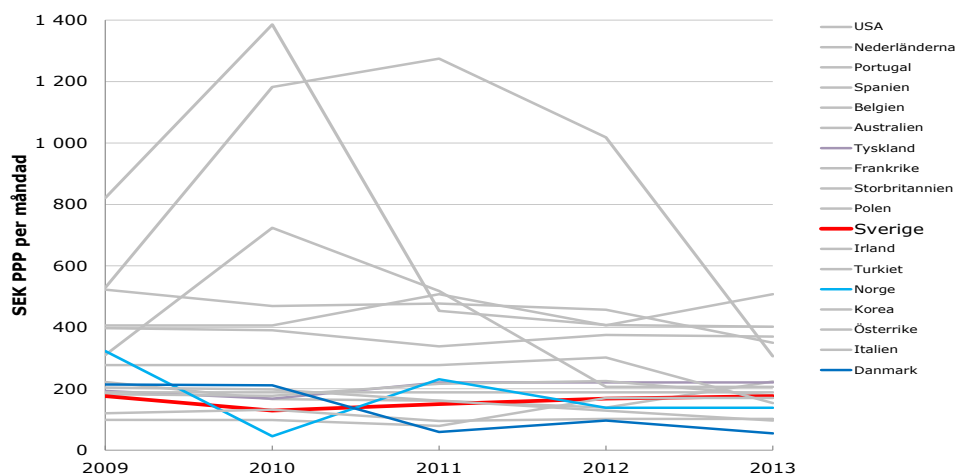

Källa: Teligen och PTS, 2013

Diagrammet ovan (Figur 16) visar en internationell jämförelse av det lägsta månadspriset på mobila bredbandserbjudanden med minst 5 Gbyte data, vilket motsvarar en genomsnittsanvändare i Sverige. Det billigaste erbjudandet i Sverige med ett kapacitetstak på minst 5 Gbyte kostade 176 kr/månad. Det var det tolfte billigaste erbjudandet (av 34 länder) och billigare än medelpriset som var 229 kr/månaden. De övriga nordiska länderna hade billigare erbjudanden än Sverige.

För erbjudanden med ett högre kapacitetstak, 10 Gbyte, ligger Sverige något bättre till och hamnar på sjunde plats. Finland och Island har lägre priser medan Danmark och Norge har högre priser. För erbjudanden med lägre kapacitetstak, 1 Gbyte per månad ligger Sverige relativt bättre, på tredje plats och har behållit platsen sedan 2009.

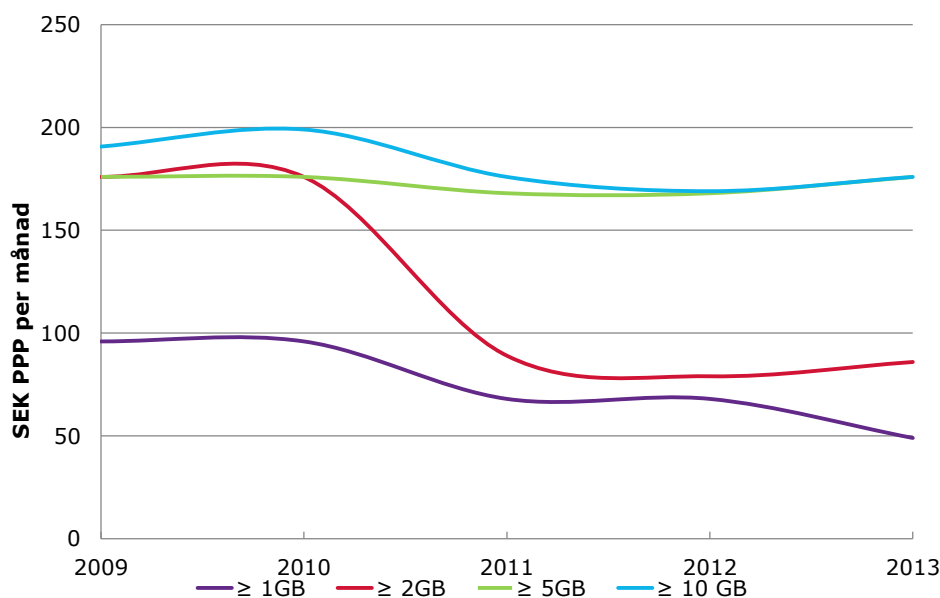
Figur 17 Internationell jämförelse av lägsta priset på bredband 5Gbyte per månad, 2009 - 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

Av Figur 17 framgår att det lägsta priset i Sverige på mobilt bredband där 5 Gbyte per månad ingår, har varit konstant under hela mätperioden, men tappat i placering från tredje billigast 2009 till sjunde billigast 2013. I figuren visas utvecklingen av priser i Norden i färg medan övriga länder endast visas i grått för att ge överblick. Av figuren framgår att flera andra länder haft prissänkningar under vissa år varvat med prisökningar under andra år. En anledning till detta kan vara att operatörerna fortfarande laborerar med prissättningen för mobilt bredband för att hitta en långsiktigt hållbar prismodell. Detta har skett genom att operatörerna justerar parametrar såsom hastighets- och kapacitetstak och även priset per månad.

I Sverige kostade 2013 det billigaste abonnemanget med kapacitetstak på minst 1 Gbyte 49 kr per månad och det billigaste med minst 2 Gbyte 86 kr per månad, se Figur 18. Dessa priser har minskat med runt 50 procent sedan 2009. Som redan nämnts har priset på abonnemang med kapacitetstak på minst 5 Gbyte legat relativt konstant på 176 kr per månad. Motsvarande erbjudande på 10 Gbyte har minskat med 12 procent i pris. Notera att 2013 hade erbjudandena på mobilt bredband med kapacitetstak på minst 5 Gbyte och minst 10 Gbyte samma pris. Det beror på att det billigaste abonnemanget med 10 Gbyte var billigare än det billigaste med kapacitetstak på 5 Gbyte. En förklaring till detta kan vara att det i Sverige allt mer efterfrågas abonnemang med hög kapacitet.

Figur 18 Prisutvecklingen på mobilt bredband i Sverige

Källa: Teligen och PTS, 2013

Marknadsförd och levererad hastighet

Ofta finns det stora skillnader mellan de överföringshastigheter som anges när bredbandsabonnemang marknadsförs och de överföringshastigheter som levereras i praktiken. Med hjälp av statistik från Bredbandskollen⁴⁴ har PTS dels tittat på hur stor andel av den marknadsförda hastigheten slutanvändare med olika typer av abonnemang kan förvänta sig, dels vilken genomsnittlig svarstid dessa abonnemang hade. Illustreras nedan i Figur 19 för fast bredband och mobilt bredband, Figur 20.

Den genomsnittliga hastigheten på fast bredband ligger ungefär på samma nivå som föregående år.⁴⁵ I årets mätning finns dock tre nya erbjudanden med mycket höga hastigheter och dessa levererar endast hälften av marknadsförd hastighet. En förklaring till detta kan även vara att hemnätverket inte klarar av hastigheten eller att användarna använder trådlös router.

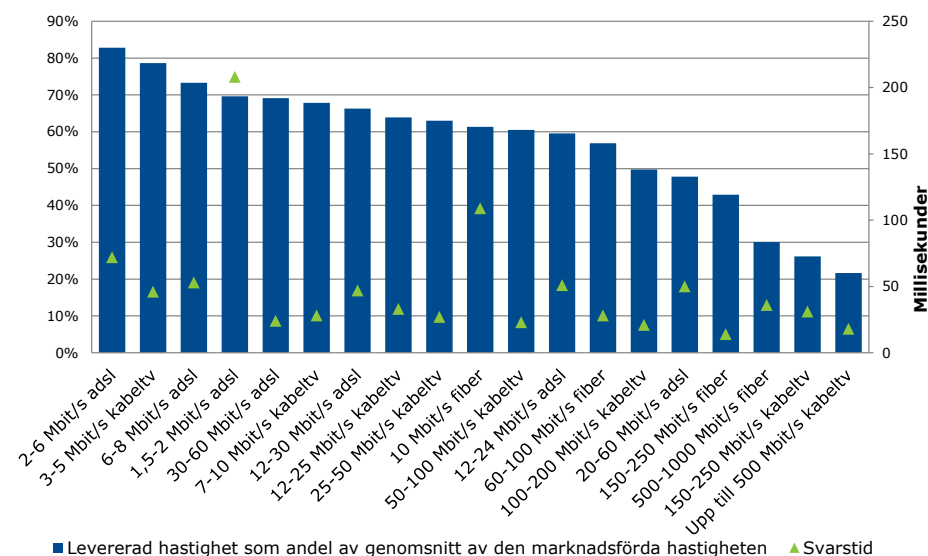
Mycket långa svarstider spelar mindre roll för att exempelvis e-posttjänster och filöverföring ska fungera tillfredsställande. Det kan dock göra att webbsurfning upplevs som trögt eller att realtidskommunikation (exempelvis

⁴⁴ www.bredbandskollen.se, ett verktyg där konsumenterna kan testa sin faktiska överföringshastighet.

⁴⁵ Se PTS Prisrapport 2012

videokonferenser över internet eller spel) inte fungerar på ett bra sätt, trots att överföringskapaciteten i form av Mbit/s är tillräcklig.

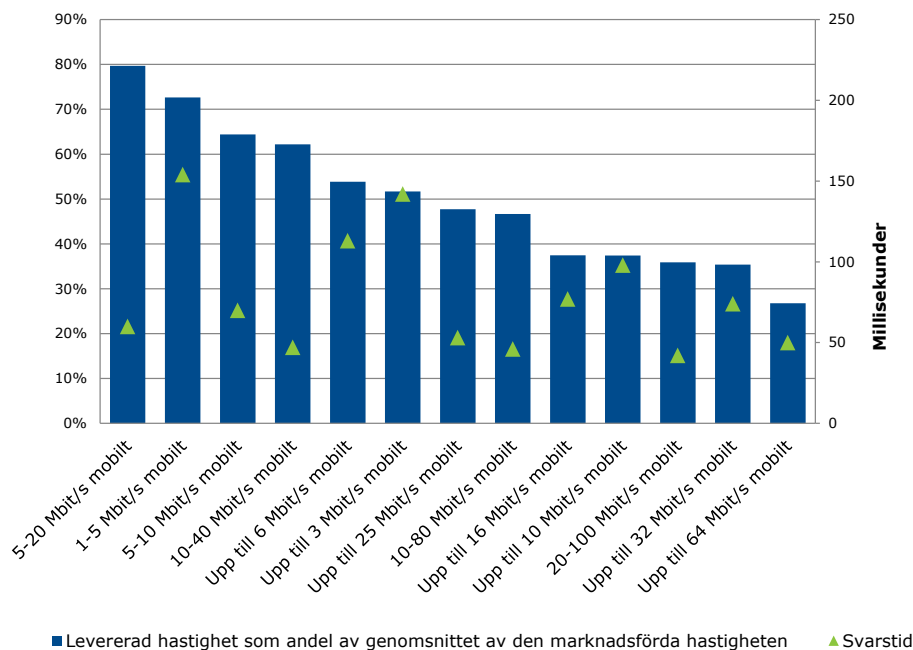
Figur 19 Fast bredband: Levererad hastighet och svarstid för olika hastigheter och accesstekniker

Källa: Bredbandskollen, 2013

Avseende mobilt bredband, kan vi i figur 20 se att de fem abonnemang som presterade bäst 2013 avseende levererad hastighet som andel av marknadsförd hastighet låg på en andel mellan 80 och 55 procent. Dessa resultat är bättre än för ett år sedan då motsvarande abonnemang levererade mellan 55 och 45 procent av den marknadsförd hastigheten.⁴⁶ Men vi kan också konstatera att mobila bredbandsabonnemang som marknadsförs med så kallade ”upp till”-hastigheter presterar sämre – slutanvändare med sådana abonnemang kan förvänta sig genomsnittliga hastigheter motsvarande ca 30 – 40 procent av den marknadsförd hastigheten vilket är på samma nivå som 2012. I sämsta fall får konsumenterna nöja sig med en fjärdedel av den hastighet som marknadsförs.

⁴⁶ PTS Prisrapport 2012

Figur 20 Mobilt bredband: Levererad hastighet och svarstid för olika hastigheter och accesstekniker

Källa: Bredbandskollen, 2013

En starkt bidragande orsak till de stora skillnaderna mellan marknadsförda och levererade hastigheter är just abonnemang som marknadsförs med ”upp till”-hastigheter. ”Upp till” är dessutom mycket vanligare för abonnemang med mobilt bredband än fast bredband. Det framgår tydligt av figurerna att abonnemang som marknadsförs med intervallhastighet (t.ex. 6-8 Mbit/s) levererar en större andel av den marknadsförda hastigheten än övriga abonnemang. Av de mobila bredbandsabonnemangen i figuren marknadsfördes de fyra bästa med hastighetsintervall och de flesta övriga med ”upp till”-hastigheter.

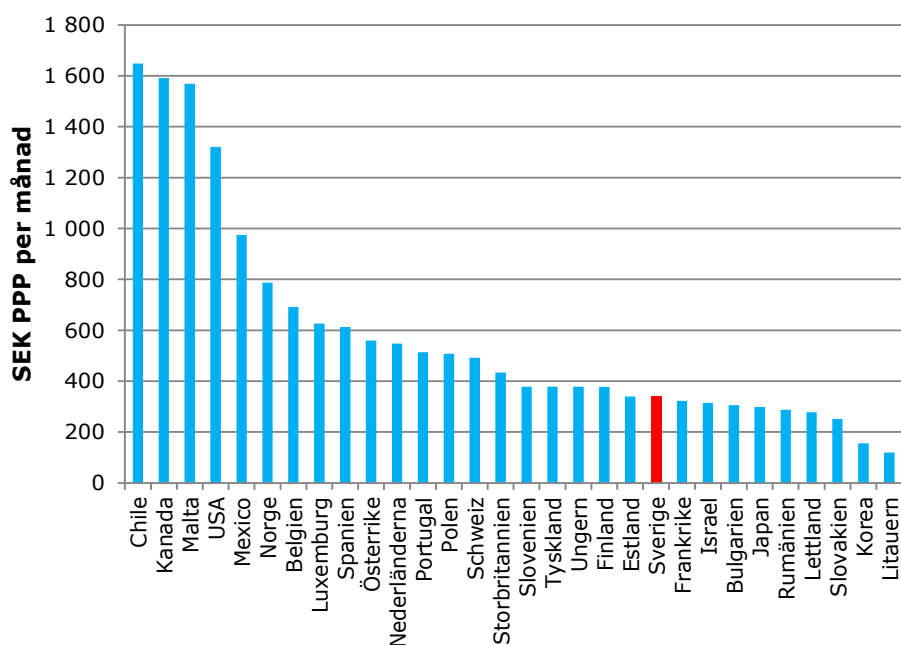
PTS anser att operatörerna bör ange hastigheterna på ett sätt som bättre speglar vad konsumenten kan vänta sig istället för den så kallade ”upp till”-hastigheten, oavsett accessform.

3.3.3 Prisutvecklingen för fast bredband

Nedanstående statistik kommer från Teligen och är sammanställd av PTS. Undersökningen är utförd i juni 2013 och jämförs med motsvarande

undersökning 2007, 2009, 2011 och 2012. Prisjämförelsen baseras på det billigaste ordinarie månadspriset från tre operatörer i varje land: den dominerande aktören på marknaden, den största kabel-tv operatören samt en alternativ operatör. I Teligens prisstatistik för fast bredband ingår erbjudanden över xDSL, fiber och kabelnät.⁴⁷ Även sampaketerade erbjudanden ingår. Erbjudanden med kapacitetstak på datamängd ingår inte. Prisutvecklingen för fasta bredbands-abonnemang med en överföringshastighet på 2, 10 och 100 Mbit/s har undersökts.

Figur 21 Internationell jämförelse: Lägsta månadspris på fast bredband 100Mbit/s, juni 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

Figur 21 visar en jämförelse av lägsta månadspriset i juni 2013 på fast bredband för erbjudanden med minst 100 Mbit/s överföringshastighet. Sverige ligger på tionde plats. Det billigaste abonnemang i Sverige var ett abonnemang via kabel-tv-nätet som kostade 339 kr per månad. Det svenska erbjudandet var billigare än erbjudanden från Norge och Finland. Danmark hade inte något erbjudande i urvalet för 2013 men 2012 var det drygt 1000 kr och därmed dyrare än det svenska erbjudandet. Island ingick inte i urvalet.

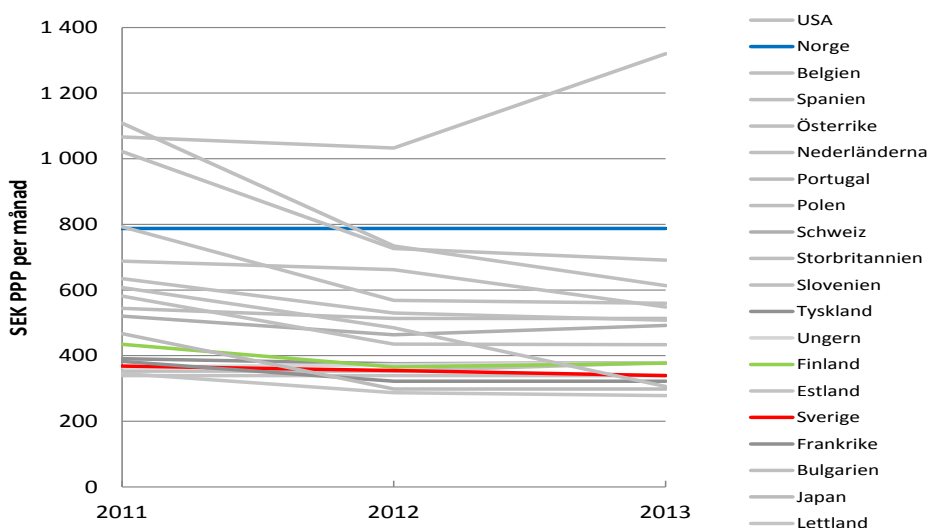
⁴⁷ Se mer information <http://www.oecd.org/sti/broadband/48242089.pdf>

Det finns dock lokala priser på fast bredband med 100 Mbit/s som är billigare än det svenska priset i sammanställningen ovan vilka används av många slutkunder i Sverige. I PTS undersökning från 2012⁴⁸ kostade ett lokalt abonnemang 258 kr/månad, vilket skulle ligga på plats fyra i sammanställningen ovan.

I Sverige är alltså fasta bredbandsabonnemang med hög hastighet relativt sett billigare än i flera andra länder. En anledning kan vara att utbudet på bredbandsabonnemang med höga hastigheter är större än i många andra länder. Detta kan i sin tur förklaras av att Sverige har en jämförelsevis väl utbyggd it-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Även andra länder som har låga priser på höghastighetsabonnemang, såsom Japan och Korea, har en väl utbyggd fiberinfrastruktur.

Sveriges placering är 18 i motsvarande prisjämförelse för en priskorg för på fast bredband om minst 10 Mbit/s. För motsvarande undersökning av priser på fast bredband på minst 2 Mbit/s ligger Sverige på 19:e plats. Det billigast erbjudandet för minst 2 Mbit/s var i Sverige ett erbjudande med 10 Mbit/s.

Figur 22 Internationell jämförelse av prisutvecklingen för erbjudanden på fast bredband 100 Mbit/s (lägsta pris) 2011 - 2013

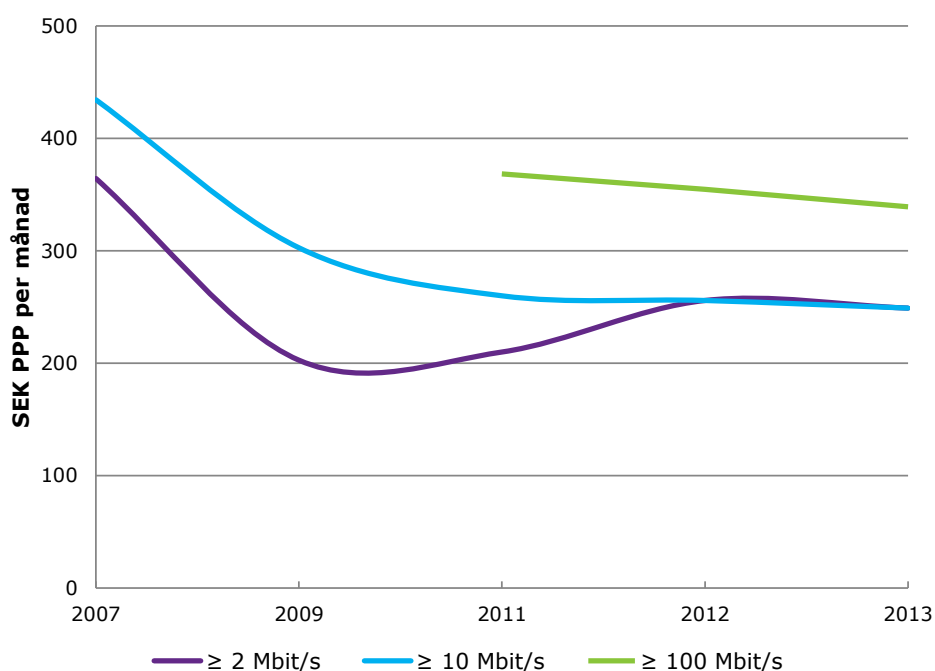

Källa: Teligen och PTS, 2013

⁴⁸ PTS Prisutveckling på mobiltelefoni och bredband 2012

Figur 22⁴⁹ visas en internationell jämförelse av prisutvecklingen mellan 2011 och 2013 för lägsta priset för rikstäckande erbjudanden på fast bredband om 100 Mbit/s. I figuren visas utvecklingen av priser i Norden i färg medan övriga länder endast visas i grått för att ge överblick. Av figuren framgår att priset i Sverige var bland de lägsta 2011 och att trenden hållit sig under 2013. Priset har dock minskat mer i några länder än vad det har gjort i Sverige.

Figur 23 Prisutvecklingen på fast bredband i Sverige 2007 - 2013

Källa: Teligen och PTS, 2013

Diagramet ovan (Figur 23) visar de lägsta månadspriserna i Sverige på fast bredband med överföringshastigheter på minst 2 Mbit/s, minst 10 Mbit/s och minst 100 Mbit/s.

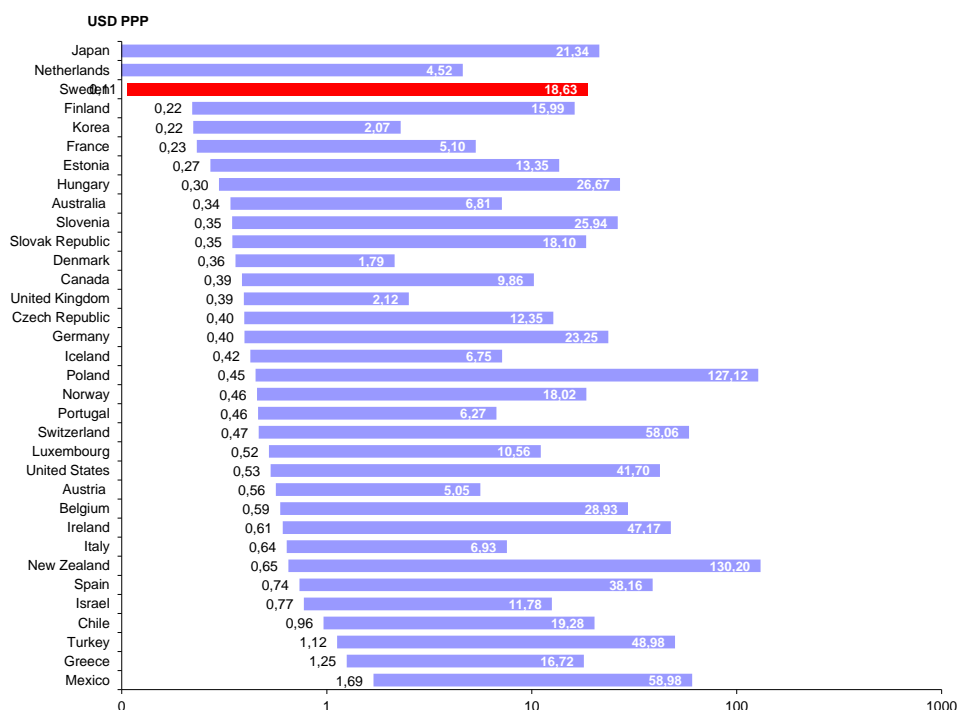
Priset på det billigaste rikstäckande erbjudandet med en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s var 339 kr (Bredbandsbolaget Bredband 100) 2013. Priset på det billigaste erbjudandet har minskat med 8 procent sedan 2011 och minskat med 4 procent sedan 2012.

⁴⁹ I figuren visas utvecklingen av priser i Norden i färg medan övriga länder endast visas i grått för att ge överblick.

De svenska priserna framstår som relativt dyrare än vad de i praktiken är. PTS har i tidigare prisrapport⁵⁰ visat att lokala erbjödanden kan ha betydligt lägre priser än nationella aktörer.

Motsvarande erbjödanden med en överföringskapacitet på minst 10 Mbit/s minskade mellan 2007 och 2013 med 43 procent (till 249 kr) och med 3 procent sedan 2012. Priset på det billigaste rikstäckande erbjudandet på minst 2 Mbit/s var 2013 249 kr (Bredbandsbolaget Bredband 10) och har minskat med 32 procent sedan 2007 och med 3 procent sedan 2012. Anledning till att priset ökade 2012 var att det billigaste abonnemang 2012 och 2013 hade en överhastighet på 10 Mbit/s medan de billigaste abonnemangen 2007 – 2011 hade en överföringshastighet på 5 Mbit/s. Hastigheter på 2 Mbit/s efterfrågas inte mycket i Sverige och därför har erbjudandet samma pris som 10 Mbit/s.

Figur 24 Lägsta och högsta pris per 1Mbit/s (USD PPP)

Källa: Teligen och OECD, 2013

Figur 24 visar prisintervallet för erbjudanden av bredband i OECD-länderna, d.v.s. lägsta och högsta pris per 1 Mbit/s i USD PPP i varje land. Sammanställningen visar att det råder stora prisskillnader inom länderna.

⁵⁰ Prisutvecklingen på mobiltelefoni och bredband till och med första kvartalet 2012, PTS-ER-2012:26

Erbjudanden för alla fasta bredbands-plattformar (fiber, adsl och kabel-tv) finns med. I diagrammet används den aviserade hastigheten i erbjudandena, vilken kan skilja sig från den faktiska hastigheten. Lokala erbjudanden ingår inte. För det lägsta priset per 1 Mbit/s ligger i Sverige bland de allra lägsta i OECD och endast Japan och Nederländerna har lägre. De länder som ligger i topp har fibererbjudanden med mycket höga hastigheter. Även andra länder som ligger i topp på pris/Mbit/s har fiberabonnemang (Korea, Estland Ungern och Frankrike). Finland ligger väl till med ett kabel-tv-abonnemang.

I motsvarande mätning hade Sverige 2010 det lägsta priset (0,11 USD PPP) av samtliga länder i OECD, vilket tyder på en tendens att andra länder blir relativt billigare.

4 Slutsatser och sammanfattning

4.1 Internationell prisjämförelse

Prisrapporten för 2013 är främst en internationell jämförelse baserad på prisstatistik från OECD-länderna men visar även utveckling på den svenska marknaden. Nedan beskrivs slutsatser och sammanfattning av resultaten.

Mobila samtals- och datatjänster

- 2013 kostade enligt prisstatistiken ett mobiltelefonabonnemang i Sverige med 100 samtal eller 900 samtal lika mycket. Anledningen är att allt fler erbjudanden i Sverige antingen har helt fria samtal och sms eller så ingår ett stort antal samtal och sms. Som ett resultat av att allt fler använder smarta telefoner och använder internet via mobiltelefoner har efterfrågan på data ökat. I prisstatistiken kan vi se att mängden data är det som differentierar priset på erbjudandet. Priskonkurrensen sker numera i första hand med datamängden.
- Priset för det billigaste erbjudandet för en medelanvändare i Sverige (100 samtal, 140 sms) har fallit med 22 procent mellan 2010 och 2013 till 145 kr. Jämfört med övriga Norden har Sverige lägre priser för användare som ringer och sms:ar mycket (900 samtal, 350 sms) men högre priser för en medelanvändare.
- Sverige har låga priser jämfört med övriga OECD-länder för slutkunder som ringer och sms:ar extremt mycket (3 000 samtal och 5 000 sms).
- Operatörernas fasta intäkter från privata abonnemangsavgifter på mobila samtals- och datatjänster ökade med 32 procent till 4,95 miljarder kr mellan 30 juni 2013 och 1 juli 2012. De fasta avgifternas andel av de totala intäkterna ökade från 42 procent till 53 procent. Med andra ord står nu fasta avgifter för den största delen av operatörernas intäkter. Anledningen till detta är att operatörerna allt mer övergår från abonnemang med rörliga avgifter för samtal, sms, mms och data till en affärsmodell där konsumenten betalar fast pris för förbrukning upp till ett visst tak.

Mobilt bredband

- Priset på det billigaste erbjudandet för en medelanvändare i Sverige (minst 5 Gbyte per månad) uppgick 2013 till 176 kr per månad vilket är i nivå med priserna 2009. Jämfört med övriga länder i Norden har Sverige högre priser för medelanvändare, men för användare som

använder mycket data (10 Gbyte per månad) hamnade Sverige något bättre (lägre pris än Danmark och Island men högre än Finland och Norge).

- Priserna på erbjudanden som inkluderar minst 5 och 10 Gbyte per månad låg på samma nivå 2013. En förklaring kan vara att det i Sverige allt mer efterfrågas abonnemang med hög kapacitet. Samtidigt har mer intresse riktats mot prissättning av data till smarta telefoner.
- Operatörernas intäkter för privat användning av mobilt bredband ökar mer än för fast bredband. Intäkterna för fastbredband har legat stabilt på 6,8 miljarder kr medan mobilt bredband har ökat med 17 procent till 4,3 miljarder kr under 2013.

Fast bredband

- 2013 var priset på det billigaste rikstäckande erbjudandet på fast bredband med en överföringshastighet på minst 100 Mbit/s 339 kr. Det motsvarar en minskning med åtta procent sedan 2011. Det svenska erbjudandet var det billigaste i Norden, trots att det i Sverige finns många abonnemang på 100 Mbit/s som är ännu billigare men inte ingår i prisjämförelsen eftersom de erbjuds lokalt..
- Lägstapriset på bredbandsabonnemang per Mbit/s ligger i Sverige bland de allra lägsta i OECD och endast Japan och Nederländerna har lägre.

4.2 Områden där konsumenterna har svårt att göra informerade val

Utöver den generella prisutvecklingen har PTS även observerat ett antal områden där sammansättningen av priskomponenterna i de erbjudanden som bjuds ut gör det svårt för konsumenter att göra informerade val.

- Alternativa roamingtaxor inom EU är ofta dyrare än den reglerade EU-taxan. Operatörerna erbjuder alternativa prisplaner för storanvändare av olika roamingtjänster. Dessa lönar sig dock oftast bara för den som använder vissa tjänster väldigt mycket.
- Fastprisabonnemang (flat rate) har blivit allt vanligare, men konsumenterna har svårt att uppskatta vilken datamängd som krävs för en viss tjänst. Till följd av detta finns det en risk att konsumenter antingen köper för stor eller för liten datamängd. Då riskerar konsumenterna att den köpta mängden datatrafik tar slut och då sänks hastigheten väsentligt. Alternativt används inte mängden köpt datatrafik upp innan månadens slut.

- En mobiltelefon kan vara dyrare att köpa när den är sampaketerad med abonnemang. För den som har möjlighet att betala telefonen kontant, kan det löna sig att köpa abonnemang och telefon separat, det vill säga att köpa en telefon från en billigare leverantör. Om man dessutom väljer att inte ha någon bindningstid, har man möjlighet att tillgodogöra sig eventuella billigare erbjudanden som dyker upp under tiden som man annars hade varit bunden till en viss operatör.
- PTS anser att operatörerna även i marknadsföringen bör ange hastigheterna på fast och mobilt bredband på ett sätt som bättre speglar den verkliga hastigheten, istället för att ange den så kallade ”upp till”-hastigheten.

Den 1 juli 2013 trädde nya föreskrifter och allmänna råd i kraft som syftar till att förbättra konsumenternas möjlighet att göra informerade val med stöd av innehållet i avtalet. Man ska enligt föreskrifterna kunna få tydlig information om tjänstens användbarhet (lägsta tjänstekvalitet, vilka begränsningar operatören vidtar etc.), heltäckande avtalsvillkor (all information ska finnas samlad) och jämförbarhet avseende både priser och viktiga villkor (översikt innehållande de viktigaste parametrarna). Under 2014 planerar PTS att genom tillsynsåtgärder följa upp hur väl operatörerna uppfyller de nya kraven.

PTS kommer att fortsätta arbetet med internationell roaming genom att fortsatt delta i den arbetsgrupp inom Berec som arbetar med roamingfrågor, och verka för långsiktig konsumentnytta.

1 Bilagor

1.1 Mobilen på köpet billigare?

- **Gul** markering avser det billigaste priset för respektive smart telefon.
- **Röda siffror** betyder att operatörens erbjudande med paketering av smart telefon och abonnemang är dyrare än separat köpt smart telefon och abonnemang.
- **Gröna siffror** betyder att operatörens erbjudande är billigare än separat köpt smart telefon och abonnemang.

1.1.1 Jämförelse av erbjudanden på smarta telefoner med datatak på 0,5 Gbyte

Tabell 1 Priser hos operatör (0,5 Gbyte)

Pris för telefon hos operatör (kontant samt vid tecknande av 24 månaders abonnemang)					
Smart telefon	Operatör	Smart telefon kontant hos operatör	Pris för smart telefon som ingår i abonnemang	Pris med abonnemang 0,5 GB	Totalkostnad
Samsung Galaxy S4+ (4G)	Telenor	6 000	4 800	4 776	9 576
Samsung Galaxy S4+ (4G)	Telia	5 395	4 800	4 776	9 576
Samsung Galaxy S4+ (4G)	Tele2 (1GB)	5 195	3 600	6 226	9 826
Samsung Galaxy S4 (3G)	Tre (1GB)	6 295	2 376	7 176	9 552
Iphone 5s (16 GB)	Telenor	6 300	6 000	4 536	10 536
Iphone 5s (16 GB)	Telia	6 245	6 000	4 776	10 776
Iphone 5s (16 GB)	Tele2 (1GB)	6 295	4 200	6 226	10 426
Iphone 5s (16 GB)	Tre (1GB)	6 245	3 576	7 176	10 752
LG G2 D802 (16 GB)	Telenor	5 700	4 800	4 776	9 576
LG G2 (32 GB)	Telia	4 495	3 840	4 776	8 616
LG G2 D802 (16 GB)	Tele2 (1GB)	4 995	3 850	5 976	9 826
LG G2 D802 (16 GB)	Tre (1GB)	4 495	1 176	7 176	8 352

Tabell 2 Lägsta pris telefon och abonnemang separat (0,5 Gbyte)

Lägsta pris* för telefon och billigaste abonnemang (separat)				Prisskillnad
Smart telefon	Pris billigaste* smarta telefon kontant	Pris med abonnemang 0,5 GB**	Totalpris	Separat betalning - operatör
Samsung Galaxy S4+ (4G)	3 990	4 680	8 670	-882
Iphone 5s (16 GB)	5 934	4 680	10 614	188
LG G2 (32 GB)	3 899	4 680	8 579	227

* = via prisjämförelsesajt prisjakt.nu, 2014-01-13, ** Abonnemang från Tele2 Comviq enligt prisstatistik från Teligen.

1.1.2 Jämförelse av erbjudanden på smarta telefoner med datatak på 2 Gbyte
Tabell 3 Priser hos operatör (2 Gbyte)

	Pris hos operatör				Totalt
	Operatör	Smartphone kontant operatör	Smartphone som ingår i abonnemang	Abonnemang 2GB	
Samsung Galaxy S4+ (4G)	Telenor	6 000	4 800	5 976	10 776
Samsung Galaxy S4+ (4G)	Telia	5 395	3 600	7 176	10 776
Samsung Galaxy S4+ (4G)	Tele2	5 195	3 000	7 426	10 426
Iphone 5s (16 GB)	Telenor	6 300	6 000	5 976	11 976
Iphone 5s (16 GB)	Telia	6 245	4 800	7 176	11 976
Iphone 5s (16 GB)	Tele2	6 295	4 200	7 426	11 626
LG G2 D802 (16 GB)	Telenor	5 700	4 800	5 976	10 776
LG G2 D802 (32 GB)	Telia	4 495	3 120	7 176	10 296
LG G2 D802 (16 GB)	Tele2	4 495	3 600	5 976	9 576

Tabell 4 Lägsta pris för telefon och billigaste abonnemang separat (2 Gbyte)

	Billigaste enligt prisstatistiken i rapporten			Prisskillnad Separat betalning - operatör
	Pris billigaste* smarta telefon kontant	2 GB**	Totalt	
Samsung Galaxy S4+ (4G)	4 399	16 186	10 159	-267
Iphone 5s (16 GB)	5 934	17 386	11 694	68
LG G2 D802 (32 GB)	3 899	4 680	8 579	-997

1.2 Bilaga Växelkurser och PPP

Exchange rates used:		aug-13					
Related to:	US\$	US\$ PPP	Currency	0,111387		CPL August 2013, OECD	
Australia	0,9016	0,6261111	AUD	5,6210		Australia	1,44
Austria	1,3269	1,1538261	EUR	10,3587		Austria	1,15
Belgium	1,3269	1,1057500	EUR	9,9271		Belgium	1,2
Canada	0,9712	0,7832258	CAD	7,0316		Canada	1,24
Chile	0,001945	0,0025592	CLP	0,0230		Chile	0,76
Czech Rep.	0,05136	0,0642000	CZK	0,5764		Czech Rep.	0,8
Denmark	0,178	0,1163399	DKK	1,0445		Denmark	1,53
Estonia	1,3269	1,5251724	EUR	13,6926		Estonia	0,87
Finland	1,3269	0,9828889	EUR	8,8241		Finland	1,35
France	1,3269	1,1244915	EUR	10,0954		France	1,18
Germany	1,3269	1,2062727	EUR	10,8296		Germany	1,1
Greece	1,3269	1,3137624	EUR	11,7946		Greece	1,01
Hungary	0,004432	0,0065176	HUF	0,0585		Hungary	0,68
Iceland	0,008365	0,0064346	ISK	0,0578		Iceland	1,3
Ireland	1,3269	1,0787805	EUR	9,6850		Ireland	1,23
Israel	0,2805	0,2397436	ILS	2,1524		Israel	1,17
Italy	1,3269	1,1742478	EUR	10,5421		Italy	1,13
Japan	0,010204	0,0085748	JPY	0,0770		Japan	1,19
Korea	0,000893	0,0011594	KRW	0,0104		Korea	0,77
Luxembourg	1,3269	0,9976692	EUR	8,9568		Luxembourg	1,33
Mexico	0,0782	0,1133333	MXN	1,0175		Mexico	0,69
Netherlands	1,3269	1,1341026	EUR	10,1817		Netherlands	1,17
New Zealand	0,7979	0,6383200	NZD	5,7307		New Zealand	1,25
Norway	0,1687	0,1016265	NOK	0,9124		Norway	1,66
Poland	0,3132	0,5051613	PLN	4,5352		Poland	0,62
Portugal	1,3269	1,4267742	EUR	12,8092		Portugal	0,93
Slovak Rep.	1,3269	1,6796203	EUR	15,0792		Slovak Rep.	0,79
Slovenia	1,3269	1,4267742	EUR	12,8092		Slovenia	0,93
Spain	1,3269	1,2637143	EUR	11,3453		Spain	1,05
Sweden	0,1526	0,1113869	SEK	1,0000		Sweden	1,37
Switzerland	1,0767	0,6525455	CHF	5,8584		Switzerland	1,65
Turkey	0,5180	0,6906667	TRY	6,2006		Turkey	0,75
UK	1,521	1,3460177	GBP	12,0842		UK	1,13
USA	1	1,0000000	USD	8,9777		USA	1
Exchange rates as of:		2013-08-01					
Source:		OANDA.com					
PPP rates:		OECD August 2013					
Canada and USA both have approximate 'Purchase Tax' levels applied to tariffs							

Mobila samtal- och datatjänster har växelkurs och CPL från aug 2013, se ovan.

Mobilt- och fast bredband har växelkurser och CPL från juni 2013.